

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโตนด
ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ผล สรือภัย : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านโตนคร ตำบลพันดุง อำเภอบางทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว, 129 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านโตนคร ทำการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึง กันยายน พ.ศ. 2545 โดยใช้กรอบความคิดทางทฤษฎี รูปแบบการประเมิน ซิปป์โมเดล เป็นแนวทางในการประเมิน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ สังเกต และจากเอกสาร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบรายงาน บร. 1 – บร.12 ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกจากประชากรในชุมชนบ้านโตนคร ซึ่งหมู่บ้านโตนครมีครัวเรือนทั้งหมด 141 ครอบครั

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพบว่า กองทุนหมู่บ้านโตนครตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2544 มีสมาชิกของกองทุน 117 คน และได้รับเงินจัดสรรโอนเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2545 ได้อนุมัติปล่อยให้สมาชิกกู้ 82 ราย เป็นเงิน 995,000.- บาท คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 3 บาทต่อปี การชำระคืนเป็นรายงวดหนึ่งปี ซึ่งการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโตนคร ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้ในระดับหนึ่ง คือมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และมีการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกได้ตรงตามเป้าหมาย แต่ในขั้นของการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายยังมีการนำเงินกู้ที่ได้จากกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์อยู่ เช่นนำไปชำระหนี้ในระบบที่เสียดอกเบี้ยแพง แต่ถึงอย่างไรเงินกองทุนก็ช่วยให้ชาวบ้านลดรายจ่าย จากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แพงมาเสียดอกเบี้ยที่ถูกและเงินกองทุนนี้ยังช่วยให้ชาวบ้านมีทุนหมุนเวียนที่จะนำไปประกอบอาชีพที่ตัวเองถนัด และต้องการได้

ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านโตนครมีทั้งปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ช่วยส่งเสริมและขัดขวาง การเติบโตของกองทุน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการคิดค้นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ที่จะทำให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโตนคร บรรลุตามวัตถุประสงค์ให้ได้มากที่สุด นำมาซึ่งประโยชน์อันแท้จริงที่จะเกิดขึ้นส่งผลถึงประชาชนในชุมชนบ้านโตนคร และประชาชนของประเทศสืบไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา *สม อภิสิทธิ์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้ประเมินโครงการขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำ แก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์
- อาจารย์ ปรีชา นาหัวนิน อาจารย์ผู้ช่วยที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดจนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำงานได้ตรงตามแผนปฏิบัติการ การจัดทำสารนิพนธ์ที่ได้กำหนดไว้ ลุล่วงไปด้วยดี
 - อาจารย์ ดร. พัฒนา กิตติอาษา ที่ได้บรรยายให้ความรู้และแนวทางในการทำสารนิพนธ์ทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์มีความเข้าใจดียิ่งขึ้นในการเขียนสารนิพนธ์
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข ดร. มัลลิกา สังข์สนิท และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โหนดที่ช่วยให้ข้อมูล และความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่
 - ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ตลอดจนพี่น้องชาวบ้าน โหนดที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำงานในพื้นที่ได้อย่างสบายใจ และทำการเก็บข้อมูลง่ายขึ้น
 - องค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง ที่ให้ยืมสถานที่ในการจัดประชุมและปรึกษาหารือในการทำงานต่าง ๆ
 - พัฒนาชุมชน อำเภอขามทะเลสอ ที่ช่วยเหลือในเรื่องของข้อมูลมือสอง ให้ยืมข้อมูลมือสองมาใช้ในการเก็บข้อมูล

ท้ายนี้ ความสำเร็จและคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุพการีของผู้ประเมินโครงการ ตลอดจนคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ประเมิน

ผล ศรีอภัย

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์ พีระพงษ์ อุฑารสกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

25 ต.ค. 2545

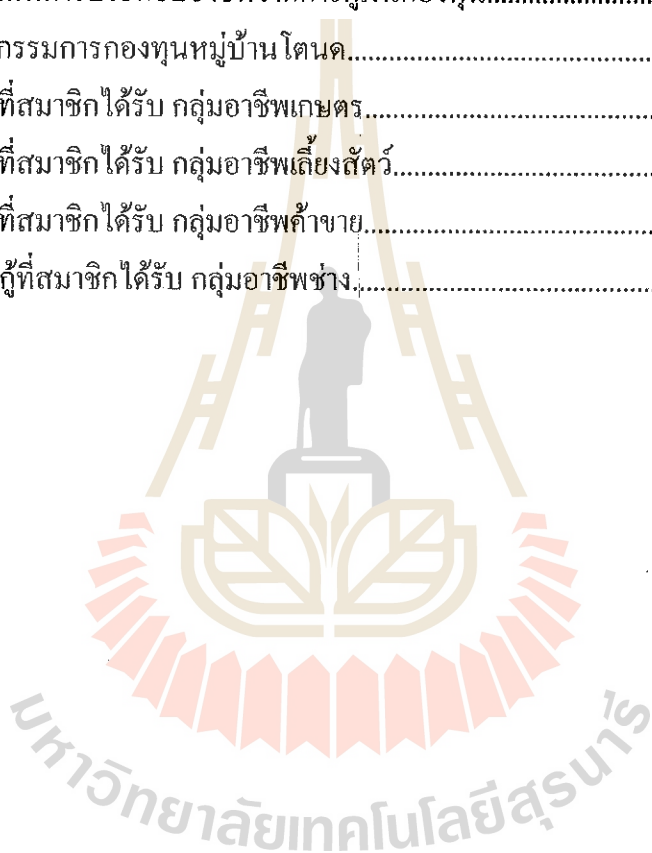
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
หน้าอำนวยการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1 ภูมิหลัง.....	1
2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3 กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4 วิธีดำเนินการ.....	5
5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน.....	8
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
1 เอกสารเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ.....	9
2 เอกสารของกองทุนหมู่บ้านโตตน.....	17
3 เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและบทความที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน.....	21
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	24
1 รูปแบบการประเมิน / วิธีการประเมิน.....	24
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
3 ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	26
4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	28
5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	30
1 ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	30
2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	38
3 ผลการประเมินผู้รู้แต่ละราย.....	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
1 สรุปและอภิปรายผล.....	52
2 ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	56
ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี.....	57
ภาคผนวก ข. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	63
ภาคผนวก ค. แบบรายงาน บร. 1 – บร. 12.....	78

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	33
2 แสดงรายละเอียดของผู้นำการเมืองการปกครอง.....	34
3 แสดงการรวมกลุ่มของชาวบ้าน โตนด.....	37
4 แสดงการดำเนินการประกอบอาชีพจากการกู้เงินกองทุน.....	39
5 จำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โตนด.....	39
6 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพเกษตร.....	42
7 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์.....	44
8 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพค้าขาย.....	45
9 จำนวนเงินที่กู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพช่าง.....	45

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวถึงโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าเป็นนโยบายเร่งด่วนของทางรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งโครงการกองทุนหมู่บ้านนี้ถือว่าเป็นนโยบายอีกนโยบายหนึ่งที่สำคัญยิ่งของทางรัฐบาล ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ทางรัฐบาลจึงมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้นกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2544) ได้กล่าวถึงโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในคู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าจากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ จึงได้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้เห็นนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งผู้ทำ

สารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้รับผิดชอบในพื้นที่กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านโตนด ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ได้ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ของหมู่บ้าน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 เป็นต้นมาพอที่จะได้ทราบถึงความเป็นมาของหมู่บ้าน รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ เช่น บริบทชุมชน เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ข้อมูลของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร และนำข้อมูลที่ได้มานั้นเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” เพื่อมีการปรับปรุงและแก้ไขให้ไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้นในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโตนด ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 บ้านโตนดมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านโตนดมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านโตนดมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านโตนดได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนของประชาชนในบ้านโตนด และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการนั้นมีอยู่หลายทฤษฎี แต่สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดในการเป็นเครื่องนำทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือดั่งแปรในการทำการเก็บข้อมูล ใช้ตัวแบบความคิดที่เป็นเชิงระบบ (System Model) เพื่อเป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และดั่งแปร สำหรับทำการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าว ผู้ทำรายงานสารนิพนธ์เห็นว่า ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบตามรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 89-91) เหมาะสมที่จะใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ผู้ทำรายงานสารนิพนธ์จึงได้หยิบยก รูปแบบการประเมินดังกล่าวมาเป็นกรอบความคิดสำหรับการ

ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายเกี่ยวกับ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ซิฟพีโมเดล (CIPP Model) ดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

องค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านบ้านโตนดในรูปแบบของ “ซิฟพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I กระบวนการทำงาน ได้แก่ P และมีผลผลิตได้แก่ O

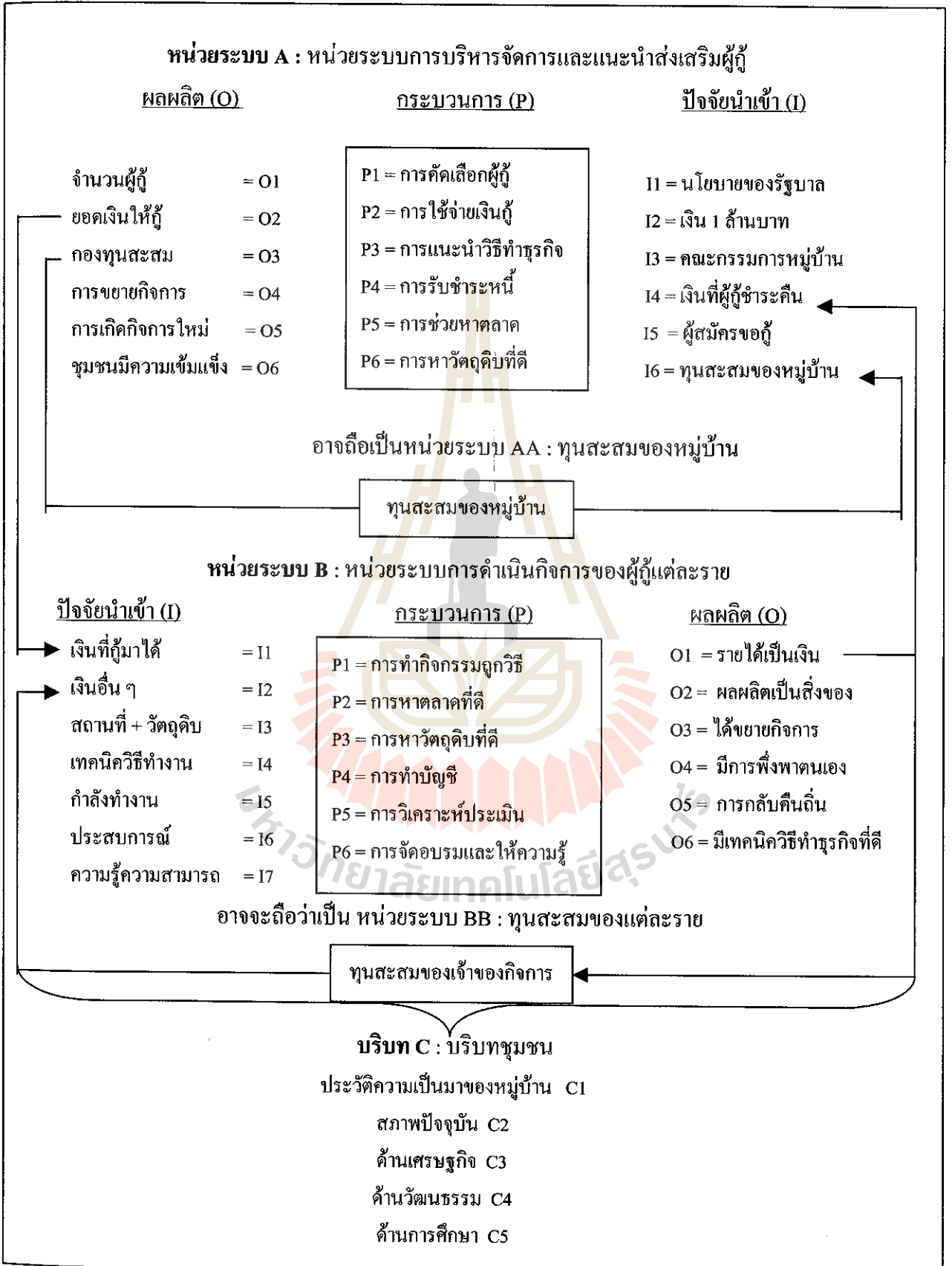
สำหรับหน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือเป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญ ของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุน เป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของระบบ A และ B เช่นประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพในปัจจุบัน ประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของชุมชน

องค์ประกอบภายในหมู่บ้านของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโตนด มีส่วนประกอบต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วและสามารถนำเสนอได้ในรูปของแผนภูมิ ตามแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โตนด

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้าน โตนด ตำบล พันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ หมู่บ้าน โตนด ตำบล พันดุง อำเภอขามทะเลสอ ตามที่ได้รับ ผิดชอบในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 เข้าไปศึกษา เก็บข้อมูล สภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โตนด จากระเบียบข้อ บังคับ คำขอผู้ การจัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิก และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 4 การ กำหนดระเบียบวิธีวิจัย

4.1 รูปแบบของการวิจัย

ในการประเมินครั้งนี้มีรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเน้นศึกษาเฉพาะกรณี มีรูปแบบ วิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เรื่องเล่าและคุณลักษณะต่าง ๆ ในเชิง ลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข การวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับกรอบคำ ถาม แนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงเพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมาย ข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความเป็นจริงมากที่สุด

4.2 หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์สำหรับการประเมินในครั้งนี้คือ ชุมชนหมู่บ้าน โตนด ตำบล พันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท

4.3 ขอบเขตของการวิจัย

4.3.1 ประชากร กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ที่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ของหมู่บ้าน โตนดไม่น้อยกว่า 1 ปี

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 % ของจำนวนครอบครัวทั้งหมดในหมู่ บ้าน โตนด

4.3.3 ตัวแปร การประเมินในครั้งนี้มีตัวแปรที่แสดงคุณลักษณะของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่แตกต่างหรือเหมือนกันในหมู่บ้าน โตนด ซึ่งมีตัวแปรอยู่ 2 ประเภทคือ

- ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ
- ตัวแปรตาม คือ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมาจากตัวแปรอิสระ ตัวอย่าง เช่น

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้สูง ความเป็นไปได้ที่จะนำเงินมาคืนชำระกองทุนก็มีสูงไปด้วย

4.4 การเลือกพื้นที่ / กรณีศึกษา

การเลือกพื้นที่ในการทำการประเมินในครั้งนี้ได้เลือกจากที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้อาสาขอสมัครลงพื้นที่เพื่อรับผิดชอบในการทำงานและเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่แล้ว เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำสารนิพนธ์จึงได้เลือกหมู่บ้านโดนด เป็นหมู่บ้านในการทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้

4.5 การเลือกผู้ให้ข้อมูล

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ได้เลือกผู้ให้ข้อมูลอยู่ 2 แหล่งคือ

4.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดขึ้น เช่น

- หัวหน้าครอบครัว หรือสมาชิกภายในครอบครัว
- ผู้นำที่เป็นทางการ และ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ
- พระ
- ครู อาจารย์
- ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาชาวบ้าน

4.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากข้อมูลที่มีหน่วยงานหรือองค์กรที่ได้จัดเก็บรวบรวม

ไว้แล้วแต่ยังเป็นข้อมูลที่ยังใช้ได้และยังเป็นข้อมูลปัจจุบัน เช่น

- กชช.2ค
- จ.ป.ฐ
- การเสียดภาษีของประชากรในหมู่บ้าน
- ข้อมูลจากอนามัย
- ข้อมูลจากโรงเรียนในหมู่บ้าน

4.6 เทคนิค / วิธีการเก็บข้อมูล

4.6.1 สัมภาษณ์ โดยใช้ บร 1 – 12 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.6.2 การสังเกต เป็นการเก็บข้อมูลโดยผู้ทำสารนิพนธ์เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนในด้านต่าง ๆ ใช้วิธีสังเกตจากการเข้าร่วมประชุม ประชาคมที่หมู่บ้านจัดขึ้น รวมไปถึงการร่วมงานบุญประเพณี แล้วทำการบันทึก จากการที่สังเกตได้

4.6.3 เอกสาร เป็นการศึกษาและเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านโดนด คู่มือในการเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ฯลฯ

4.6.4 เทคนิคในการเก็บข้อมูล

- แผนที่
- แผนภาพตัดขวางแสดงลักษณะทางกายภาพของชุมชน
- ปฏิทิน / วงจรประเพณีและวิถีกรรมสำคัญในชุมชน
- แผนที่แสดงโครงสร้างครอบครัว
- แผนที่แสดงเครือญาติในชุมชน

ขั้นที่ 5 การจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดระบบ

การจัดระบบของข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลต่าง ๆ คือการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาและแยกประเภทของข้อมูลว่าเกี่ยวข้องกับข้อมูลของอะไร แล้วนำมาจัดเรียงเขียนในรูปแบบของรายงานสารนิพนธ์ ตามเค้าโครงของรายงานสารนิพนธ์ที่ได้กำหนดไว้

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการวิเคราะห์และการสรุปผล นำเสนอในรูปแบบของรายงานสารนิพนธ์ที่ได้กำหนดโครงร่างไว้แล้ว ซึ่งในรายงานสารนิพนธ์จะมีอยู่ทั้งหมด 5 บท มีรายละเอียดดังนี้

6.1 บทที่ 1 บทนำ เป็นการแสดงให้เห็นว่าในรายงานสารนิพนธ์ในครั้งนี้มีเหตุผลความเป็นมาอย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่ออะไร ผู้วิจัยใช้กรอบความคิดทฤษฎีอะไร มีวิธีการดำเนินการอย่างไร และมีผลที่คาดว่าจะได้รับอะไรบ้าง

6.2 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการแสดงการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกรอบความคิดทฤษฎีที่จะนำไปใช้ในการทำสารนิพนธ์ เกี่ยวกับการประเมินโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมือง

6.3 บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ เป็นการแสดงให้เห็นว่าจะทำการประเมินโดยใช้รูปแบบอะไร ใช้เครื่องมืออะไร และจะประเมินตามตัวชี้วัดหรือตัวแปรอะไรบ้างตลอดจนระบุลักษณะค่าของตัวแปร แหล่งที่เก็บข้อมูล และวิธีการจัดเก็บข้อมูล

6.4 บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ เป็นการนำเสนอผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โหนด ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎีชีพป์ โมเดล (CIPP Model) และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

6.5 บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เป็นการแสดงออกทางความคิดของผู้วิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัยนั้น โดยผู้วิจัยหรือผู้ทำสารนิพนธ์กระทำตนประหนึ่งมิใช่เป็นผู้ที่ได้ดำเนินการวิจัยมาด้วยตนเองทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้สึก อิศระ และมีความเป็นกลาง

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษารั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

5.1 ได้ทราบว่าการระบวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน โคนด บรรลุวัตถุประสงค์ที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

5.2 ได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โคนด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานได้

5.3 ได้เกิดองค์กรเครือข่ายของค์กรเพื่อการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงภายในหมู่บ้านและในตำบล

5.4 ได้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน

5.5 ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่หลายด้านด้วยกันเช่น นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นในส่วนของทางราชการและในส่วนของกองทุนหมู่บ้านเอง หรือจะเป็นในส่วนของบทความอื่นที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชนที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์เห็นว่าเอกสารเหล่านี้มีความสำคัญยิ่งสำหรับเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงได้รวบรวมและสรุปจากเอกสารดังกล่าวมานำเสนอในบทนี้ การนำเสนอเอกสารดังกล่าว ผู้ทำสารนิพนธ์ได้แบ่งเป็นหัวข้อย่อยเป็น 3 หัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ

เอกสารที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านในส่วนของทางราชการนั้น จะมีเอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี อยู่ 2 ส่วน คือ คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ผู้ทำสารนิพนธ์ได้รวบรวมและสรุปจากเอกสารดังกล่าวมานำเสนอเป็นหัวข้อย่อยดังนี้

1.1 คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544) มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยที่รัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง โดยมีปรัชญาในการเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองมีการถือฤกษ์ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อสร้างศักยภาพในการ

สร้างเสริมความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต

1.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

- การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

- เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม

- ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1.4 หลักการจัดสรรเงิน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหลักในการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองดังนี้

- ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน

- ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก

- ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.1.5 หลักในการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง จะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองตามนโยบายของทางรัฐบาล จะต้องมีความพร้อมดังนี้ คือ

- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

- เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

- จัดทำระเบียบข้อบังคับ

1.1.6 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น

- การรับสมาชิก
- การระดมทุน
- การจัดทำระบบบัญชี
- การจัดระบบตรวจสอบ
- การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ

1.1.7 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

- เปิดบัญชีกับธนาคาร

1.1.8 การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ซึ่งประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 - (4) กำหนดแผนงาน และอกระเปียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
 - (5) อกระเปียบเกี่ยวกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
 - (6) อกระเปียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
 - (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะกรรมการ เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
 - (8) อกระเปียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
 - (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน มีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้
 - (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- หมวดที่ 2** สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- ให้มีสำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งให้สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
 - (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
 - (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
 - (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
 - (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
 - (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
 - (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

(8) ให้การสนับสนุน ปรีกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของทางรัฐบาลเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของทางรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 จึงได้ออกระเบียบไว้ ดังนี้

1.3.1 ข้อความทั่วไป ซึ่งให้ความหมายเกี่ยวกับข้อความที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

- “กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

- “หมู่บ้าน” หมายความว่า ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาเทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ทั้งนี้ การจะกำหนดว่าชุมชนใดเป็นชุมชนเมืองให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

- “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- “คณะอนุกรรมการสนับสนุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- “คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

- “คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต

- “คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

- “กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง
- “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- “ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริการจัดการกองทุน
- “ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วย บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ธิดา พี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน
- “หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบ้านตามทะเบียนบ้าน
- “ผู้แทนครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลในครัวเรือนซึ่งหัวหน้าครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนครัวเรือน
- “หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้ เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด
- “เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับ กองทุนตามแต่จะตกลงกัน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้น สภาพจากการเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด
- “เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงิน ออมตามที่กองทุนกำหนด
- “สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุน
- “ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ ประชุมใหญ่วิสามัญ

1.3.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

- เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และความผิดฐานบุกรุก

- ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด

- ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

- ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

1.3.3 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีความสมบัติของคณะกรรมการกองทุนตามที่ได้กล่าวมา โดยมีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม การเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนนั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ทั้งนี้หมายถึง มีจำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับเวทีชาวบ้าน และกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

- องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

- ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

- เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

- การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

1.3.4 การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- สมาชิกที่จะประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้กรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

- คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินจำนวนที่กำหนดไว้ คณะ

กรรมการกองทุนก็ต้องเรียกประชุมเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

- การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

2. เอกสารของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโหนด ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ

เอกสารของกองทุนหมู่บ้าน โหนดที่จะนำเสนอ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้รวบรวมและสรุปมาจากระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โหนด พ.ศ. 2544 ซึ่งระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โหนด ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำขึ้นโดยมีระเบียบ ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน สันติยั่งยืนเป็นกรณีตัวอย่างและได้จัดทำพร้อมกำหนดระเบียบหรือเงื่อนไขต่าง ๆ โดยยึดหลัก ศาสนา จารีต ประเพณี สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน โหนดเป็นเกณฑ์ และให้สอดคล้อง ไม่ขัดแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้าน โหนดตั้งอยู่ที่ ศูนย์ชุมชน หมู่ที่ 3 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก

2.2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก

2.2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

2.2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ

- เป็นคนดีมีความซื่อสัตย์
- เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
- เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
- เป็นคนรู้รักสามัคคี

2.2.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ

- เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
- เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
- เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
- เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน

2.3 แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

2.3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3.2 เงินกู้ยืม

2.3.3 ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน

2.3.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

2.3.5 เงินค่าหุ้น

2.3.6 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิกเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพัน

2.4 คุณสมบัติของสมาชิก

2.4.1 เป็นผู้ที่พักอาศัยหรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโตนคร เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน

2.4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามาที่ส่วนร่วมในกิจการของกองทุน

2.4.3 เป็นผู้ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน ไม่มั่วเมอขายมูข

2.4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

2.4.5 อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

2.4.6 มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

2.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

2.5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่ม และหรือองค์กรชุมชน ต่อคณะกรรมการกองทุน โดยเสียค่าสมัครหรือค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นเงิน 20 บาทต่อราย

2.5.1 ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 2.4 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

2.5.2 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

2.5.3 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาว่าเหมาะสมตามคุณสมบัติของสมาชิก และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น โดยสมาชิกแรกเข้าจะต้องถือหุ้นอย่างน้อย หนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน ซึ่ง หุ้น ๆ หนึ่งจะมีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท และเงินฝากสัจจะภายในสามวันและจะต้องนำเงินฝากสัจจะที่กำหนดไว้คือรายละ 20 บาทนำส่งทุกเดือน ในวันที่ 5 ของทุกเดือน

2.6 การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิก

สมาชิกขาดหรือฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.6.1 ตาย

2.6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

2.6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

2.6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม

2.6.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

2.6.6 จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

2.6.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติไว้

2.6.8 มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 2.4

2.7 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโตนคร

สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุน เลขานุการ เภรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์ จากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการและคุณสมบัติของคณะกรรมการตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2.8 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โตนคร

2.8.1 บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ ของเงินกองทุน

2.8.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

2.8.3 รับสมัครสมาชิก จัดทำทะเบียนสมาชิก

2.8.4 พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2.8.5 ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

2.8.6 จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือ ได้ตกลงกัน

2.8.7 จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติเบิกจ่าย

2.9 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โตนด

2.9.1 ประเภทการกู้ยืมเงิน สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังนี้

- การพัฒนาอาชีพ
- การสร้างงาน
- การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- ลดรายจ่าย
- บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

2.9.2 การอนุมัติเงินกู้

- สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

- ลักษณะโครงการที่สมาชิกยื่นกู้เงินต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

- วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท

2.9.3 การทำสัญญา และหลักประกันเงินกู้

- เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

- ให้สมาชิกของกองทุนจำนวน สามคนเป็นผู้ค้ำประกัน
- การคืนชำระเงินกู้ให้ผู้กู้เงินส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี

2.9.4 อัตราดอกเบี้ย

- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 3 บาทต่อปี
- อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละ 2 บาทต่อปี
- อัตราดอกเบี้ยปรับอัตรา ร้อยละ 2 บาทต่อเดือน

2.9.5 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางการบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

- เป็นเงินดอกค้ำหุ้น ในอัตราร้อยละ 2 บาท
- เป็นเงินประกันความเสี่ยงอัตราร้อยละ 3 บาท
- เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ อัตราร้อยละ 5 บาท
- เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนอัตราร้อยละ 30

- เป็นทุนการศึกษาและการพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านอัตราร้อยละ 4 บาท

- เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนอัตราร้อยละ 40 บาท

- เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้สมาชิกอัตราร้อยละ 4 บาท

- อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรอัตราร้อยละ 10 บาท

3. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและบทความที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน

มีเอกสารหลักวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและบทความที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชนที่กล่าวถึง โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ผู้ทำสารนิพนธ์จึงได้สรุปและรวบรวมมาเพื่อนำเสนอในหัวข้อย่อย 2 หัวข้อดังนี้

3.1 เอกสารหลักวิชา

3.1.1 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) กล่าวถึงนโยบาย ภาวะเบียดเบียนของ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่กองทุนหมู่บ้านทุกกองทุนต้องปฏิบัติตามและยึดถือเป็นแนวทางในการทำงาน

3.1.2 สภาสถาบันราชภัฏ (2545) ได้ให้รายละเอียดและแนวทางในการทำรายงานสารนิพนธ์ ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์ แก่บัณฑิตที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต “การจัดการและการประเมินโครงการ” เพื่อให้ผู้เรียนทำสารนิพนธ์เรื่องการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้อย่างตรงประเด็น และไม่ตกหล่นสาระสำคัญ ชุดสารนิพนธ์นี้ได้ให้คำอธิบายวิธีเขียน ตัวอย่างวิธีเขียน และ โครงร่าง (Dummy) ในการทำรายงานสารนิพนธ์

3.1.3 สภาสถาบันราชภัฏ (2545) ได้ให้ความรู้ในวิชา การวิจัยชุมชน ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน โดยชุดวิชานี้ช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยชุมชนในหลาย ๆ ด้าน เช่น ทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน วิธีการประเมิน และการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ช่วยให้ผู้ทำสารนิพนธ์สามารถประยุกต์ใช้ระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติการในชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

3.1.4 สภาสถาบันราชภัฏ (2545) ได้ให้ความรู้ในวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา ในชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา โดยชุดวิชานี้ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการประเมิน การวางแผนการประเมิน การออกแบบการประเมินในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3.2 บทความที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน

3.2.1 ภาวิณีชัย เจริญยิ่ง (2545 : 12 –13) ได้รายงานเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านมาในหลาย ๆ ประเด็น ดังนี้

- “บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ก้าวอย่างที่ต้องฟันฝ่า” กล่าวถึงโครงการบัณฑิตกองทุน ว่าโครงการนี้ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์มาตลอด เพราะเป็นการทำหลักสูตรแบบเร่งรีบ คู่มือชุดวิชาต่าง ๆ ก็ทำกันแบบฉุนเฉียวทุก บางแห่งไม่สามารถเสร็จทันตามกำหนด เครื่องไม้เครื่องมืออาคารสถานที่

เรียนก็ไม่มีความพร้อม สถาบันแต่ละแห่งต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเอาเอง ด้วยเหตุปัจจัยเช่นนี้ร่วมกับคุณภาพการผลิตบัณฑิตที่ผ่านมาของสถาบันราชภัฏ ทำให้สังคมไม่ไว้วางใจว่าสถาบันราชภัฏจะสามารถผลิตบัณฑิตชุดนี้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนั้นยังต้องฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ระหว่างทำงานในพื้นที่ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องใหม่ทั้งสิ้น ประกอบกับมีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยเข้าไปตรวจสอบดูแลซึ่งมาตรฐานของแต่ละหน่วยงานก็แตกต่างกัน การทำงานจึงไม่ใช่เรื่องง่ายแต่อย่างไร

- ปัญหาที่พบจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของจังหวัดพิษณุโลก มีปัญหาที่พบคือ ระยะเวลาของการคืนเงินกู้ของสมาชิก 1 ปี ตามระเบียบ อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้กู้ที่นำไปลงทุนที่ต้องใช้เวลาในการคืนเงินเกิน 1 ปี การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการทุกปีอาจทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพที่ต่อเนื่อง การจัดทำบัญชีเกรงว่าผู้ทำบัญชีมีความรู้ไม่พอ ถึงจะผ่านการอบรมแล้วก็ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้เพราะรูปแบบเข้าใจยากและมีความแตกต่างกับบัญชีที่เคยทำอยู่มากมีช่องลงบัญชีมากกว่า 10 ช่อง

- มีข้อเสนอแนะว่า การทำบัญชีควรจะมีการปรับปรุงรูปแบบ วิธีการให้ง่ายขึ้น เพราะชาวบ้านไม่ได้เรียนหนังสือส่วนใหญ่จะจบการศึกษาแค่ ป.4 และการให้ชาวบ้านรู้จักการทำงานและการดำเนินงานด้วยตัวเองมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันที่ผ่านมามีหลายอย่างที่หน่วยงานกำหนดให้ชาวบ้านทำ

3.2.2 สมพันธ์ เตชะอธิก (2545 : 6) ได้นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนทุกระดับมีแนวทางพัฒนาโลกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับภาครัฐ / ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนด้านบาทบริหาร ได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

3.2.3 ประชาชาติธุรกิจ (2545 : 4) ได้รายงานผลการสำรวจกองทุนหมู่บ้านของแบงก์ชาติ ณ สิ้นปี 2544 ระบุช่วยกระตุ้นจีดีพีได้ 0.8 % แจกแจงส่วนใหญ่นำไปใช้ขยายกิจการและลงทุนใหม่ 67 % ที่เหลือนำไปรีไฟแนนซ์หนี้เก่า 33 % ซึ่งกองทุนหมู่บ้านไม่ใช่เรื่องใหม่เหมือนเงินฝิ่น ที่เน้นให้ประชาชนใช้จ่าย และการลงทุนจะกระจุกอยู่แต่ในภาคการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังได้มีข้อเสนอแนะว่า หากจะให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายในระยะยาวต้องมีการศึกษาความเหมาะสมอย่างแท้จริงในการจัดสรรเงินทุนให้กับหมู่บ้านในระดับที่เหมาะสม และความพร้อมในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน โดยเฉพาะประเด็นเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงได้เสนอวิธีการดังนี้

- การเบิกจ่ายกองทุนในอนาคต ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับฤดูกาล การทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนกลุ่มที่ต้องการผลิตที่มีอยู่เดิมสามารถใช้กองทุนได้ ประโยชน์เต็มที่ คือในช่วงที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินสูงที่สุด มิใช่เป็นการกู้เพื่อการรักษาสิทธิเท่านั้น
- ระเบียบการชำระคืนของกองทุนหมู่บ้านควรปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่น และแตกต่างกันไปตามแต่ที่ผู้ชำระคืนสะดวก
- การกระจายเงินทุนไปตามความหนาแน่นของครอบครัวหรือประชาชนใน หมู่บ้านนั้น ๆ เงินทุนโดยทั่วไปสามารถให้สมาชิกกู้ได้หมู่บ้านละประมาณ 50 คนเท่านั้น ในขณะที่บาง หมู่บ้านมีจำนวนครอบครัวถึง 200 ครอบครัว ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในการปันส่วนต่อหัวของ ประชากร ในเรื่องนี้เงินทุนสำหรับกองทุนควรได้รับการพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม ทั้งนี้อาจจะมี การตั้งกฎเกณฑ์ตายตัว หรือการพิจารณาภายใต้เงื่อนไขผลการประกอบการขนาดของหมู่บ้าน และ อุปสงค์ต่อเงินทุนหมุนเวียนของหมู่บ้านนั้น ๆ
- การดำเนินนโยบายนี้ไม่ได้สำเร็จเพียงแค่นี้ได้มีการปล่อยเงินเข้าสู่ชนบทได้ ครบตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังคงมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นผลทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลในระยะยาวและ ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินโครงการหมู่บ้าน ซึ่งจะนำเสนอถึงเรื่องวิธีการประเมิน โดยที่จะบอกถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้แบ่งวิธีการดำเนินการประเมินโครงการในครั้งนี้ออกเป็น 6 หัวข้อย่อยดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน / วิธีการประเมิน

1.1 รูปแบบการประเมิน

รูปแบบรายงานการวิจัยในครั้งนี้เป็นรายงานวิจัยเชิงคุณภาพของรายวิชาสารนิพนธ์ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะกรณีในพื้นที่ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานจริง เป็นการวิจัยที่มีรูปแบบที่เน้นการค้นหารายละเอียดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในเชิงลึก โดยข้อสรุปหรือข้อค้นพบไม่เน้นการนำไปใช้อย่างกว้างขวางทั่วไปแต่เป็นการศึกษาในเชิงลึกของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสำคัญ หน่วยในการวิเคราะห์เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี เกี่ยวกับการจัดการและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโตนด หมู่ 3 ต.พันดุง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

รูปแบบการประเมินครอบคลุมความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านโตนด ครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์เรียกใช้ รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบ ซึ่งตรงกับ ชิพป์ โมเดล (CIPP Model) แบบจำลองชิพป์โมเดล คือ ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในตอนที่ 3 ของบทที่ 1 ในสารนิพนธ์ฉบับนี้

1.2 ประเด็นการประเมิน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 90) ได้กล่าวถึงแนวทางและรูปแบบการประเมินชิบของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebam s CIPP Model) ว่าสตัฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชิบ (CIPP Model) ที่มาจากตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

1.2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

1.2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง ของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

1.2.4 การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขุดเล็ก ขยาย หรือปรับปรุงเปลี่ยน โครงการ

1.3 ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี หน่วยที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือหมู่บ้านโดนด มีระยะเวลาในการศึกษา 10 เดือน คือเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2545 การเลือกพื้นที่ในการประเมินในครั้งนี้เป็นการเลือกจากที่ผู้ทำสารนิพนธ์เป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านโดนด ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่แล้วจึงได้เลือกหมู่บ้านโดนดทำการประเมินโครงการในครั้งนี้ด้วย

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาในการประเมินโครงการในครั้งนี้ คือ ผู้ที่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหมู่บ้านโดนด ไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งประชากรในชุมชนหมู่บ้านโดนดมีทั้งหมด 141 ครอบครัว

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาและการประเมินโครงการในครั้งนี้ได้จากการเลือกเฉพาะเจาะจง ซึ่งแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากหน่วยระบบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้หรือภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านโดนด ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท 15 คน

2.2.2 หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท 82 ราย

2.2.3 บริบท C คือบริบทชุมชน ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- หัวหน้าครอบครัวหรือสมาชิกภายในครอบครัว จำนวน 40 % ของจำนวนครอบครัวที่มีอยู่ทั้งหมดภายในชุมชนบ้านโดนด

- คณะกรรมการหมู่บ้าน 9 คน

- ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ 20 คน

3 ตัวแปรและตัวชี้วัด

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์นี้ เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรและตัวชี้วัดของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้รู้) ได้ดังนี้

3.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด และสามารถอธิบายเป็นหัวข้อย่อยได้ดังนี้

3.1.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ระดับหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน โคนด
- สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน โคนด
- สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน โคนด
- วัฒนธรรม ประเพณีของหมู่บ้าน โคนด
- โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรของหมู่บ้าน โคนด
- ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน โคนด
- โครงการพัฒนาที่ผ่านมาของหมู่บ้าน โคนด
- ความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้าน โคนด

3.2.4 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ระดับหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ ระเบียบแนวทางปฏิบัติ
- การประชาสัมพันธ์
- คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- การเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน

- เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท
- เงินทุนสะสมอื่นๆ
- บัณฑิตกองทุน

3.1.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ระดับหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

- การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน
- ระบบบัญชีกองทุน
- การรับสมัคร
- การคัดเลือกผู้กู้
- การรับชำระหนี้
- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- การช่วยเหลือตลาด
- การจัดสรรผลประโยชน์

3.1.4 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ระดับหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- จำนวนสมาชิกกองทุน
- จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้
- ยอดเงินที่ให้กู้
- จำนวนผู้ที่ชำระคืนตามกำหนด
- จำนวนทุนสะสมของกองทุน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

3.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด จำนวน 4 หมวด คือ

3.2.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับ ผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทักษะสินของผู้กู้และเครือญาติ
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- หนี้นายทุนนอกระบบของผู้กู้
- อาชีพหลักของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

3.2.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าระดับ ผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ
- จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
- สถานที่ และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ

- เทคนิควิธีทำงาน
- จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบกร

3.2.3 ตัวชี้วัดกระบวนการระดับ ผู้กู่ ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- การใช้จ่ายเงินกู่
- การทำกิจกรรมกู่
- การหาความรู้เพิ่มเติม
- การหาตลาดที่ดี
- การหาวัตถุดิบที่ดี
- การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

3.2.4 ตัวชี้วัดกระบวนการระดับ ผู้กู่ ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- รายได้เป็นเงิน
- ผู้กู่ได้ขยายกิจการ
- ผู้กู่มีการพึ่งพาตนเอง
- ผู้กู่มีสุขภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือรายได้เป็นเงิน ผู้กู่แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู่ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู่ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A ถ้อยอดเงินกู่ที่ให้กับผู้กู่ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โตนค มีดังนี้ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

- 4.1 แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 4.2 แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 4.3 แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4.4 แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

- 4.5 แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4.6 แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4.7 แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 4.8 แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 4.9 แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 4.10 แบบรายงาน บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 4.11 แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 4.12 แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี ได้แก่

- 5.2 การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.ต่าง ๆ
- 5.3 การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 5.4 การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม
- 5.5 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 5.6 ศึกษาจากข้อมูลมือสอง

6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา ผู้ทำสารนิพนธ์มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 6.2 วิเคราะห์ต่อวัตถุประสงค์
- 6.3 วิเคราะห์เพื่อประเมินแบบชีพพ์ โมเดล
- 6.4 วิเคราะห์โดยยึดหลักตัวแปร และตัวชี้วัดเป็นหลัก
- 6.5 วิเคราะห์โดยการนำเสนอข้อมูลเชิงอธิบาย พรรณนา
- 6.6 วิเคราะห์โดยยึดรูปแบบการเขียนสารนิพนธ์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาบทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองสะแก ซึ่งในบทนี้ผู้ทำสารนิพนธ์จะนำเสนอโดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อย่อยดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

เนื้อหาของตอนนี้จะนำเสนอถึงเรื่องบริบทชุมชน สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัจจุบัน และอดีต จะนำเสนอเกี่ยวกับ สังคมวัฒนธรรมประเพณี ประชากร ลักษณะของประชากร อาชีพ และความ เป็นอยู่ในชุมชนหมู่บ้าน โคนด ดังรายละเอียดดังนี้

1.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

1.1.1 ความเป็นมาของหมู่บ้าน โคนด

ชุมชนหมู่บ้าน โคนดได้ก่อตั้งมานานหลายชั่วอายุคน ประมาณ 200 ปีมาแล้ว แต่ ประวัติความเป็นมาไม่ได้ถูกเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นตำนานอะไร ข้อมูลที่ได้มานั้นได้มา จากการสอบถามจากผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านที่พอจะจำได้คือ หมู่บ้านนี้มีผู้คนมาอาศัยอยู่ตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งคนส่วนใหญ่จะเป็นคนลาว มาตั้งถิ่นฐานหากิน และค้าขาย ทำไร่ทำนา กัน โดยในปัจจุบันชาวบ้านยัง ได้ขุดพบวัตถุโบราณ เช่น หม้อ ไห เทวรูปต่าง ๆ อยู่เป็นประจำทั้งในหมู่บ้านและรอบ ๆ หมู่บ้านซึ่งเป็นหลักฐานว่าหมู่บ้านนี้มีการก่อตั้งมานานพอสมควร และยังมีสถานที่ที่เรียกตามคนอาศัยอยู่ เช่น บึง โคนดลาว หมู่บ้าน โคนดนี้ในสมัยก่อนชาวบ้านจะพากันเรียกชื่อว่า บ้านตาลโคด สาเหตุที่เรียกชื่อนี้ก็ เพราะที่พื้นที่ที่ตั้งหมู่บ้านในสมัยก่อนมีต้นตาลที่สูงโคดอยู่ต้นหนึ่ง ชาวบ้านจึงพากันเรียกตามต้นตาล ต้นนี้เป็นชื่อของหมู่บ้าน แต่ต่อมาต้นตาลที่เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน ได้ถูกตัดลง เนื่องมาจากการทำ ถนนเข้าหมู่บ้าน จึงทำให้ชื่อของหมู่บ้านเปลี่ยนไป กลายเป็นหมู่บ้าน โคนด และใช้ชื่อนี้มาจนถึงทุกวันนี้ ในส่วนของการปกครองหมู่บ้าน โคนดในสมัยก่อนจะขึ้นกับอำเภอ โนนไทย ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้าน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 40 กิโลเมตร แต่ต่อมาปี พ.ศ. 2508 หมู่บ้านก็ได้เปลี่ยนมาขึ้น กับอำเภอขามทะเลสอ ซึ่งอำเภอขามทะเลสอตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้าน ไปทางทิศตะวันตก แค่ 18 กิโลเมตร ทำให้การติดต่อราชการของชาวบ้านสะดวกขึ้นมากกว่าที่ติดต่อกับอำเภอ โนนไทย เพราะในสมัยก่อน ชาวบ้านจะเดินทางติดต่อกับอำเภอจะเดินทางด้วยเท้า หรือเกวียน และหมู่บ้าน โคนดก็ขึ้นกับอำเภอขาม ทะเลสอมาจนถึงทุกวันนี้ ในส่วนของอาชีพหรือการทำมาหากินของคนในสมัยก่อนก็ไม่ค่อยแตกต่าง จากในสมัยปัจจุบันมากนัก ซึ่งในสมัยก่อนอาชีพหลักของชาวบ้านก็เป็นอาชีพทำไร่ทำนา แต่การทำไร่ ทำนาของคนในสมัยก่อนนั้นจะใช้วิธีการในแบบดั้งเดิมคือ ใช้แรงงานจากสัตว์ เช่น ใช้ควายในการไถ นา ใช้วัวในการเทียมเกวียนและมีการลงแขกในการเกี่ยวข้าวและนวดข้าวกัน การทำนาของคนในสมัย

ก่อนส่วนใหญ่จะทำเพื่อเก็บไว้กิน เพราะการทำนาของชาวบ้านจะทำโดยอาศัยน้ำจากน้ำฝนอย่างเดียว ซึ่งในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่พอจะเก็บไว้เพื่อการเกษตรได้ถ้าปีไหนฝนตกต้องตามฤดูกาล ชาวบ้านก็ได้ทำนากัน แต่ถ้าปีไหนฝนแล้ง ชาวบ้านก็ไม่ได้ทำนา เมื่อไม่ได้ทำนาชาวบ้านก็จะนำข้าวที่เก็บไว้จากปีก่อน ๆ มากินกัน วิธีชีวิตของชาวบ้านในสมัยก่อนกับสมัยนี้ในเรื่องของอาชีพหลัก ก็ไม่ค่อยแตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันอาชีพหลักของชาวบ้านก็ยังคงเป็นการทำไร่ทำนากันอยู่ จะมีก็เพียงอาชีพรับจ้างทั่วไปที่เพิ่มขึ้นมา ที่มีอาชีพรับจ้างเพิ่มขึ้นมาก็เนื่องมาจาก การทำไร่ทำนาของชาวบ้านไม่คุ้มกับการลงทุน ชาวบ้านจึงต้องพากันออกไปหางานทำ และรับจ้างนอกหมู่บ้าน สถานที่ที่ชาวบ้านนิยมไปหางานทำ ก็จะเป็นในกรุงเทพฯ ซึ่งการออกไปรับจ้างในกรุงเทพฯของชาวบ้านนี้ เป็นกันมาตั้งนานแล้ว ในปัจจุบัน ชาวบ้านก็ยังนิยมส่งให้ลูกหลานไปทำงานในกรุงเทพฯ กันอยู่เพราะรายได้จากการรับจ้างในปีหนึ่ง ๆ จะดีกว่ากับทำไร่ทำนามาก

1.1.2 การตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านในพื้นที่นี้เป็นการตั้งถิ่นฐานเพื่อการประกอบอาชีพทำไร่ทำนา เพราะพื้นที่ของหมู่บ้านโดนดินนั้นเป็นที่ราบไม่เป็นภูเขาและป่าไม้รกทึบ สามารถที่จะถากถางและจับจองในการทำไร่ทำนากันได้ และสามารถปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยกันได้

1.1.3 การขยายตัวของประชากร

การขยายตัวของประชากรของคนในหมู่บ้านในสมัยก่อนถือว่ามี การขยายตัวของประชากรในอัตราที่สูง เพราะในสมัยก่อนยังไม่มี การคุมกำเนิดของประชากรที่จริงจังและ ชาวบ้านก็ยังไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิดด้วย จึงทำให้มีการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่พอมาระยะหลัง ได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคุมกำเนิดหรือการมีบุตร จากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจจึงทำให้การเพิ่มขึ้นของประชากรมีอัตราลดลง ชาวบ้านที่เป็นคนรุ่นใหม่ก็จะมีลูกกันไม่เกิน 2 คน

1.1.4 การขยายตัวของชุมชน

การขยายตัวของชุมชนเป็นการขยายตัวตามการขยายตัวของประชากร เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของประชากร ชุมชนก็ขยายไปด้วย หมู่บ้านโดนดินก็เหมือนกันได้มีการขยายตัวของชุมชน ในปี พ.ศ. 2533 ชุมชนที่ขยายออกไปคือ หมู่บ้านพูนผล หมู่ 9 มีครอบครัวที่ขยายออกไปประมาณ 60 หลังคาเรือน

1.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.1 ท่าเลที่ตั้ง

หมู่บ้านโดนดินตั้งอยู่ในตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งตัวหมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอ ประมาณ 18 กิโลเมตร มีถนนลาดยางจากตัวอำเภอถึงตัวหมู่บ้าน ในการเดินทางเพื่อติดต่อทำธุระหรือซื้อสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค ชาวบ้านจะเดินทางด้วยรถโดยสาร

ประจำทางที่วิ่งจากหมู่บ้านเข้าตัวจังหวัด ประมาณ 30 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง

1.2.2 อาณาเขตติดต่อ

หมู่บ้านโดนจะมีพื้นที่ติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ดังนี้

- ทิศเหนือ ทางทิศเหนือของหมู่บ้านจะเป็นที่ไร่ ที่นาของหมู่บ้าน
- ทิศใต้ ทางทิศใต้จะมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านโคกแขวนเก่า ตำบล

พันดุงอยู่ห่างประมาณ 2 กิโลเมตร

- ทิศตะวันออก ทางทิศตะวันออกจะมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านหนองประดู่

อำเภอโนนไทย อยู่ห่างประมาณ 3 กิโลเมตร

- ทิศตะวันตก ทางทิศตะวันตกจะมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านพุนผล ตำบล

พันดุง อยู่ห่างประมาณ 500 เมตร ซึ่งเมื่อก่อนก็เป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านโดนด

1.2.3 สภาพที่ดิน

สภาพของที่ดินในหมู่บ้านโดนดนั้นมีสภาพที่ดินที่ได้รับเอกสารสิทธิ์แล้วทั้งหมด และที่ดินส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจะเป็นพื้นที่ในการทำการเกษตร ซึ่งมีพื้นที่ที่ใช้เพื่อการเกษตรของหมู่บ้านทั้งหมด 1,965 ไร่ โดยที่นาของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นดินเค็ม มีเกลือขึ้นมากในพื้นที่บางส่วนของชาวบ้าน บางครั้งไม่สามารถที่จะทำนาได้ ส่วนของที่ไร่ส่วนใหญ่พื้นที่จะเป็นดินทราย ไม่สามารถที่จะปลูกไม้ผล หรือทำไร่อย่างอื่นได้ นอกจากทำไร่มันสำปะหลังอย่างเดียว

1.2.4 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ในหมู่บ้านโดนดไม่มีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้ ส่วนใหญ่พื้นที่ของหมู่บ้านจะถูกถากถางเพื่อใช้ในการทำไร่ ทำนา และสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ในส่วนของพื้นที่สาธารณะจะมีก็เป็นเพียงที่ดินที่เป็นป่าช้าเก่าของหมู่บ้าน ในปัจจุบันไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรเพราะพื้นที่นี้อยู่ห่างจากหมู่บ้านพอสมควร

1.2.5 แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนมีอยู่ 2 แห่งคือ

- สระน้ำบ้านโดนด สระน้ำนี้ถือว่าเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่สุดของหมู่บ้านมาตั้งแต่ในสมัยก่อน ตั้งอยู่ภายในหมู่บ้าน ซึ่งมีชาวบ้านของหมู่บ้านโดนดและบ้านพุนผลได้ใช้อุปโภคและบริโภคกัน ปัจจุบันนี้ได้รับการขุดลอกสามารถที่จะใช้ได้ตลอดปี

- บึงโดนดกลาง เป็นบึงที่กว้างใหญ่พอสมควรเมื่อก่อนจะตื้นเขินมาก เก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่ ใช้ในการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ ในปัจจุบันได้รับการขุดลอกใหม่สามารถที่จะเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ซึ่งบึงนี้สามารถที่จะนำมาทำประปาหมู่บ้านได้

1.2.6 ระบบสาธารณูปโภค

ภายในหมู่บ้านนี้มีระบบสาธารณูปโภคคือ

- ไฟฟ้า หมู่บ้านนี้มีไฟฟ้าใช้เมื่อ พ.ศ. 2528 ในปัจจุบันในหมู่บ้านนี้มีไฟฟ้าใช้กันครบทุกครัวเรือน

- ถนน ถนนที่ใช้ในการเดินทางระหว่างหมู่บ้านไปตัวอำเภอเป็นถนนลาดยาง ส่วนในตัวหมู่บ้านมีถนนลาดยางผ่านหมู่บ้าน แต่ในซอยหรือตรอกของหมู่บ้านยังเป็นถนนดินอยู่

- ประปา ในหมู่บ้านยังไม่มีประปาใช้ เมื่อชาวบ้านต้องการที่จะใช้น้ำก็พากันมาเข็นน้ำจากสระน้ำของหมู่บ้านเพื่อไปใช้กัน

- โทรศัพท์ ในหมู่บ้านยังไม่มีโทรศัพท์ที่ใช้สายหรือเลขหมายโทรศัพท์ใช้ แต่หมู่บ้านนี้ก็ยังมีโทรศัพท์สาธารณะหยอดเหรียญใช้ อยู่ 1 เครื่อง และมีโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อดูระหว่างสมาชิกที่ไปทำงานนอกหมู่บ้านกับสมาชิกที่อยู่ในหมู่บ้าน 1 เครื่อง ตั้งอยู่ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

1.2.7 ประชากร

หมู่บ้านโตนดมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 141 ครอบครั้ว มีประชากรที่อาศัยอยู่จริง 652 คน เป็นชาย 331 คน หญิง 321 คน โดยมีรายละเอียดของลักษณะประชากรในชุมชนบ้านโตนดตามตารางที่ 1 ดังนี้คือ

ตารางที่ 1 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน
1. เพศ	
- ชาย	331
- หญิง	321
2. อายุ	
1 วัน - 3 ปีเต็ม	25
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	30
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	99
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	29
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	41
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	323
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	36
60 ปี 1 วันขึ้นไป	69

ตารางที่ 1 ต่อ

ลักษณะของประชากร	จำนวน
3. จบการศึกษา	
ไม่จบการศึกษา	20
ประถมศึกษา	574
มัธยมศึกษา	47
ปริญญาตรี	11
4. อาชีพหลัก	
ทำไร่ทำนา	129
ทำสวน	1
ค้าขาย	7
รับจ้าง	20
รับราชการ	3

1.2.8 ผู้นำและการเมืองการปกครอง

หมู่บ้าน โตนด ได้แบ่งการปกครอง ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนของการปกครองและ ส่วนของการบริหาร มีรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้คือ

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดของผู้นำการเมืองและการปกครอง

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	การศึกษา
1. ส่วนของการปกครอง		
นายวิจิตร สายพุดชา	ผู้ใหญ่บ้าน	ป.6
นายจำนอง เทียนขุนทด	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ป.4
นางลำไย ชนม์สูงเนิน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ป.4
นายจัน เจริญขุนทด	ประธานประชาคม	ป.4
นายประสงค์ จันทรแสน	ประธานสภาปลัดกิจหมู่บ้าน	ม.6
นางเสงี่ยม พาขุนทด	ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน	ป.4
นางพะเยาว์ บรรจบพุดชา	ประธานกลุ่มเยาว์ชน	ป.6
5. ส่วนของการบริหาร		
นายสมส่วน ขริมสันเทียะ	สมาชิก อบต.	ป.4
นายสายัญญ์ ริมสันเทียะ	สมาชิก อบต.	ป.4

1.2.9 โรงเรียนและการศึกษา

หมู่บ้าน โตนคมีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ชื่อ โรงเรียนบ้านโตนคพุนผลวิทยา เปิดสอนในระดับประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2482 และเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) เมื่อ พ.ศ. 2535 ซึ่งโรงเรียนบ้านโตนคพุนผลวิทยานี้จะมีนักเรียนจากบ้านพุนผล หมู่ 9 มาเรียนด้วย และมีครูรวมทั้งหมด 11 คน มีนักเรียนทั้งหมด 164 คน

1.3 ด้านเศรษฐกิจของชุมชน

เศรษฐกิจของชุมชนบ้านโตนคนั้นจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับรายได้ของชาวบ้าน ส่วนใหญ่รายได้ของชาวบ้านจะมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตรซึ่งถ้าปีไหนพืชผลทางการเกษตรมีราคาที่สูง โดยเฉพาะมันสำปะหลัง ก็จะทำให้ชาวบ้านมีรายได้ที่สูงขึ้นด้วย เมื่อหักค่าใช้จ่ายชาวบ้านก็จะเหลือเงินไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภคกัน แต่ถ้าปีไหนราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ก็จะทำให้ชาวบ้านมีรายได้ที่ต่ำลงไปด้วย และชาวบ้านก็จะไม่ค่อยมีเงินที่จะใช้จ่ายซื้อสิ่งของกัน เลยพลอยทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้านซบเซาตามลงไป ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านก็จะหารายได้เสริมหลังจากว่างเว้นจากการทำไร่นา ด้วยการออกไปหารับจ้างทำงานทั้งในตัวจังหวัด และในตัวกรุงเทพฯ โดยค่าแรงงานของชาวบ้านเฉลี่ยแล้วจะอยู่ที่ 120 บาทต่อคนต่อวัน ในด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีดังนี้

1.3.1 จำนวนทรัพย์สินต่าง ๆ ของชุมชน

- ร้านค้าขายของชำ 7 ร้าน
- โรงสี 2 โรง
- รถยนต์ 9 คัน
- มอเตอร์ไซด์ 52 เครื่อง
- รถไถเดินตาม 61 คัน
- เครื่องนวดข้าว 1 คัน
- มีไฟฟ้าใช้ 141 ครอบครั้ว
- ตู้เย็น 112 เครื่อง
- โทรทัศน์ 150 เครื่อง
- หอกระจายข่าว 2 แห่ง

1.3.3 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี แต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งหมด ประมาณ 30,000.- บาทขึ้นไป

1.3.4 ชาวบ้านเป็นหนี้สินสถาบันการเงินของรัฐ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 131 ครอบครั้ว เฉลี่ยแล้วครอบครั้วละประมาณ 10,000 บาทขึ้นไป จนถึง 100,000 บาท

1.4 ด้านสังคมวัฒนธรรม

หมู่บ้าน โตนดเป็นหมู่บ้านที่ยังถือว่าเป็นชนบทอยู่ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กับแบบที่แบบน้อง ชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสังคมวัฒนธรรมของชาวบ้านและวิถีชีวิตจะเปลี่ยนไปบ้าง เนื่องจากชาวบ้านนิยมออกไปหางานทำในตัวกรุงเทพ ฯ เมื่อกลับมาอยู่ในหมู่บ้านก็ยังนำวัฒนธรรมจากในตัวเมืองกลับมาอยู่ในชุมชนด้วย เช่นการแต่งกาย การเป็นอยู่ และคำพูด แต่วัฒนธรรมที่ดีของชาวบ้านก็ยังพอที่จะหลงเหลือให้เห็นอยู่บ้าง เช่นการเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ การอยู่กันแบบครอบครัวใหญ่ การละเล่นในแบบของพื้นบ้านในวันสงกรานต์ และภาษาที่ใช้ยังเป็นภาษาท้องถิ่นอยู่ คือ ภาษาโคราช สังคมวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน โตนดมีรายละเอียดที่เพิ่มเติมดังนี้คือ

1.4.1 ระบบเครือญาติ

ระบบเครือญาติของชุมชนบ้าน โตนดนี้มีอยู่กันหลายกลุ่ม หลายวงศ์ตระกูล โดยจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเป็น หย่อม ๆ สาเหตุที่หมู่บ้านมีความหลากหลายของวงศ์ตระกูลก็เพราะว่าหมู่บ้านนี้ได้มีการก่อตั้งมานาน ทำให้วงศ์ตระกูลของชาวบ้านได้แตกแยกกันออกไป ถึงแม้ว่าหมู่บ้านจะมีชาวบ้านอาศัยกันอยู่หลายกลุ่ม แต่ชาวบ้านก็อยู่กันอย่างสงบสุข มีชีวิตที่เรียบง่าย ชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.4.2 วัดและประเพณี

วัดของหมู่บ้าน โตนดเป็นวัดที่เก่าแก่อีกวัดหนึ่งในตำบลนี้ ชื่อของวัดเป็นชื่อเดียวกับหมู่บ้าน คือวัดบ้านโตนด ซึ่งวัดบ้าน โตนดนี้เป็นศูนย์กลางของชาวบ้าน โตนดและบ้านพูนผลในการใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา บุญประเพณีต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดเวทีประชาคมของชาวบ้านก็จะมาจัดกันที่ศาลาวัดบ้านโตนดนี้ ในส่วนของบุญประเพณีของหมู่บ้านนี้ที่จัดขึ้นประจำปี ก็มีในส่วนของงานจัดงานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เทศน์มหาชาติ และงานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ และงานลอยกระทง

1.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ ของชุมชน

1.5.1 การเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพของชาวบ้าน ตั้งแต่ตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพและเลิกทำแล้วคือ

- ปลุกปอ สาเหตุที่เลิกทำเพราะก่อนจะลอกปอชาวบ้านต้องนำต้นปอมาแช่น้ำก่อน เมื่อนำต้นปอมาแช่น้ำทำให้น้ำเสียและส่งกลิ่นเหม็นอีกทั้งในหมู่บ้านก็ไม่มีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับแช่ปอ มีแต่แหล่งน้ำที่เก็บเอาไว้อุปโภคบริโภคเท่านั้น อาชีพนี้เลิกทำกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525

- สวนแตงโม สาเหตุที่เลิกทำเพราะการทำสวนแตงโมต้องใช้เงินลงทุนสูง และต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะการทำสวนแตงโมจะมีโรคและแมลงมารบกวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้สารเคมีในการปราบโรคและแมลงทำให้ต้นทุนในการปลูกแตงโมมีต้นทุนที่สูง แต่ผล

ผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน ชาวบ้านจึงเปลี่ยนจากการปลูกแตงโมหันมาทำไร่มันสำปะหลังกันเหมือนเดิม

1.5.2 การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค

- ถนนเมื่อเริ่มตั้งหมู่บ้านเป็นถนนแบบ ดินทางเกวียน
- เป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2510
- เป็นถนนลาดยาง เมื่อ พ.ศ. 2538
- ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2528

1.5.3 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

- ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ชาวบ้านได้มีการจักสานเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น กระจัง ตะกร้า กระจเขอ ฯลฯ และเครื่องสำหรับจับสัตว์น้ำ เช่นแห อวน ไซ ฯลฯ มากันตั้งแต่ในสมัยอดีต แต่ในปัจจุบันนี้มีชาวบ้านที่จักสานเป็นอยู่น้อยมาก ลงเหลืออยู่เฉพาะคนเฒ่าคนแก่ที่ยังมีชีวิตอยู่ ในส่วนของคนสมัยใหม่จะจักสานไม่เป็นกัน คนเฒ่าคนแก่ที่ยังจักสารเครื่องใช้อยู่ คือ นายตั้ง กำปิง สันเทียะ

- ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี มีชาวบ้านที่ยังประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสั่งสอน ทางศาสนา และการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีที่มีคุณค่าต่อบริบทชุมชนและคนรุ่นใหม่ คือ นายพรม พาชุนทด

1.5.4 การรวมกลุ่มของชาวบ้านที่ผ่านมา สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 3 ดังนี้ ตารางที่ 3 แสดงการรวมกลุ่มของชาวบ้าน โตนด

ชื่อกลุ่ม	ปีที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนเงินทุน (บาท)
กองทุนยา	พ.ศ. 2527	141 ครอบครัว	1,410.-
ฌาปนกิจหมู่บ้าน	พ.ศ. 2530	131 คน	7,860.-
ส่งเสริมอาชีพ	พ.ศ. 2533	142 ครอบครัว	130,000.-
กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	พ.ศ. 2538	65 คน	37,000.-

1.5.5 ความต้องการของชาวบ้านในชุมชนมีดังนี้

- ต้องการมีประปาหมู่บ้าน
- เหมืองทางน้ำเพื่อนำน้ำเข้าสระหมู่บ้าน และมีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น
- ถนนลาดยางระหว่างหมู่บ้าน โตนดไปหมู่บ้าน โลกแขวน
- การมีอาชีพเสริม และการเพิ่มรายได้
- การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

เนื้อหาของตอนนี้จะนำเสนอถึงเรื่องผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโดนดในภาพรวม ซึ่งจะนำเสนอผลการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโดนดของหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ตามตัวชี้วัดที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนที่ 3 ของบทที่ 3 ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งมีเนื้อหาและรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ชุมชนหมู่บ้าน โดนดก่อนที่จะจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทขึ้นหมู่บ้านมีกองทุนอื่นอยู่ก่อนแล้ว เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน กองทุนปุย เมื่อหมู่บ้านมีกองทุนอื่น ๆ อยู่ก่อนแล้วทำให้การจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาทจึงง่ายขึ้น ไม่ยุ่งยากเท่าที่ควร ประกอบด้วยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอให้ความรู้ความเข้าใจและมาช่วยให้คำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท แก่ชาวบ้าน และชาวบ้านเองก็ให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของชาวบ้านและในส่วนของผู้นำหมู่บ้าน จึงทำให้กองทุนหมู่บ้าน โดนดมีการดำเนินงานไปได้ตามนโยบายของรัฐบาล โดยไม่มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และจากการที่ชาวบ้านให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและมีการสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 117 ราย จากจำนวนครอบครัวทั้งหมด 141ครอบครัว หรือคิดเป็น ร้อยละ 83 และจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนบ้าน โดนดส่วนใหญ่แล้วก็มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้านและเชื่อว่าโครงการนี้จะทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถที่จะสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับชาวบ้านได้ และชาวบ้านยังต้องการที่จะให้กองทุนหมู่บ้านมีการพัฒนา มีความเจริญ สามารถที่จะอยู่เพื่อเป็นทุนในการพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านตลอดไป

2.1.2 เงิน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้าน โดนดได้รับการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ในวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2544 เมื่อได้รับเงินโอนเข้ามาในกองทุนแล้วทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านก็ได้นำเงิน 1 ล้านบาท มาให้กับสมาชิกที่มีความต้องการกู้เงินเพื่อไปประกอบอาชีพตามโครงการที่สมาชิกเขียนและยื่นในการขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันมีผู้เงินจากกองทุนทั้งหมด 82 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 117 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 70 โดยที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดนดได้ปล่อยให้กับสมาชิกกู้ทั้งหมด 82 รายในวันเดียวกันคือ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จำนวนเงินที่ปล่อยให้สมาชิกกู้มียอดเงินรวมทั้งรวม 995,000.- บาท ในปัจจุบันเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 มียอดเงินคงเหลือตามสมุดบัญชีเงินฝากกองทุนหมู่บ้าน โดนด ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยขามทะเลสอ หมายเลขบัญชี 021 - 1 02953 - 3 มียอดเงินคงเหลือรวม 5,000.- บาท และจำนวนผู้กู้เงินทั้งหมดนำเงินที่กู้ได้ไปดำเนินการประกอบอาชีพในด้านพัฒนาอาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 4 ดังนี้คือ

ตารางที่ 4 แสดงการดำเนินการประกอบอาชีพจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โตนด

อาชีพ	จำนวน (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
ทำไร่มันสำปะหลัง	37	399,000.-
เลี้ยงสัตว์คือ โค	23	300,000.-
ค้าขาย	16	200,000.-
ช่างซ่อม	4	60,000.-
ช่างเสริมสวย	1	16,000.-
ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	1	20,000.-

นอกจากในชุมชนจะมีเงินทุนที่ได้รับการจัดสรรจากทางรัฐบาล 1 ล้านบาทแล้ว ในชุมชนเองยังได้ออมเงิน เป็นเงินฝากสะสม หรือเงินฝากประจำของสมาชิกซึ่งจะต้องนำฝากเท่ากันทุกเดือน เดือนละ 20 บาท ต่อสมาชิก 1 ราย ซึ่งในปัจจุบัน เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 มียอดเงินฝากตามสมุดบัญชีเงินฝากสะสมกองทุนหมู่บ้าน โตนด ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยขามทะเลสอ หมายเลขบัญชี 021-2-67113-5 มียอดเงินรวมทั้งหมด 38,600.- บาท

2.1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โตนด ได้จากการคัดเลือกตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้ โดยที่หมู่บ้าน โตนดมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 15 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 7 คน ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 5 ดังนี้คือ

ตารางที่ 5 จำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โตนด

ชื่อ	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายสายชล สุขสูงเนิน	ประธานกองทุน	กรรมการณาปณกิจหมู่บ้าน
2. นายประสิทธิ์ แซ่ตั้ง	รองประธาน	
3. น.ส.ศรีไพร มับขุนทด	เลขานุการ	
4. นางบ้าย สายพุดซา	เหรัญญิก	อ.ส.ม
5. นายเรศ เจริญขุนทด	ประชาสัมพันธ์	อดีตสภาตำบลพันดุง
6. นายแดง คนล้ำ	รองประชาสัมพันธ์	
7. นายวิหัท พันธุ์ประโคน	ผู้ตรวจสอบภายใน	อดีต อ.บ.ต / กรรมการปศุสัตว์หมู่บ้าน
8. นายเลียบ งามสันเทียะ	ผู้ตรวจสอบภายใน	
9. นายอัมพร เคนสันเทียะ	ผู้ตรวจสอบภายใน	
10. นายไบ การินรัตน์	ฝ่ายควบคุมหนี้	

ตารางที่ 5 ต่อ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
11. นางนกเอียง ทูพันธ์	ฝ่ายควบคุมหนี้	อ.ส.ม / อ.ช.
12. นางโรม หินสันเทียะ	ผู้ช่วยเหรียญก	อ.ส.ม
13. นางสมมาตร จันทรสาน	ผู้ช่วยเลขานุการ	อ.ส.ม / กรรมการกองทุนปฎิ
14. นางสมรัก หินสันเทียะ	ผู้ช่วยเลขานุการ	
15. นางประกายแก้ว ทูพันธ์	ผู้ช่วยเหรียญก	

2.1.4 ระเบียบและการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โคนด ได้จัดทำขึ้น โดยยึดระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นเกณฑ์ และได้จัดทำและกำหนดข้อบังคับขึ้นจากการเปิดเวทีชาวบ้าน และในส่วนของการบริหารการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โคนด จากข้อมูลในการสอบถามสัมภาษณ์ของชาวบ้านส่วนใหญ่แล้วจะพอใจกับการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในการจัดสรรเงินให้กับสมาชิกเพื่อกลับไปประกอบอาชีพ ถึงแม้บางรายจะได้เงินน้อยกว่าที่ตัวเองต้องการแต่ก็เข้าใจว่า เงินของกองทุนมีจำนวนจำกัด และสมาชิกก็มีความต้องการมาก จึงต้องจัดสรรและเฉลี่ยกันออกไปโดยดูถึงความสามารถในการชำระหนี้ และดูถึงโครงการที่สมาชิกเขียนขึ้นมาเพื่อกู้เงินว่าทำได้จริงและสามารถที่จะพัฒนาให้มีความยั่งยืน ได้หรือไม่

2.2 ผลการประเมินกระบวนการ

2.2.1 การคัดเลือกผู้กู้

การคัดเลือกผู้กู้เงินจากกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะคัดเลือกจากสมาชิกที่มีความประสงค์ที่จะขอกู้เงิน โดยต้องทำตามกระบวนการการขอกู้เงินจากกองทุนคือต้องเขียนคำขอกู้ และโครงการที่จะดำเนินงานเมื่อได้รับเงินกู้ไป คณะกรรมการจะคัดเลือกกว่าสมาชิกรายไหนที่ควรจะได้รับเงินกู้ไปเท่าไร คณะกรรมการจะคัดเลือกและจัดสรร โดยดูถึงความสามารถในการชำระหนี้ ประวัติฐานะทางการเงินที่ผ่านมา และความขยันหมั่นเพียรของสมาชิกว่าจะสามารถนำเงินที่กู้ไปจากกองทุนไปประกอบอาชีพได้และสามารถนำเงินมาชำระคืนกองทุนได้เมื่อครบเวลาชำระหนี้

2.2.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน

การทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน โคนดไม่ค่อยมีอะไรที่ยุ่งยาก และซับซ้อน คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเรื่องบัญชีก็ได้รับการอบรมจากหน่วยงานของทางราชการ และได้มีหน่วยงานจากอำเภอมาให้คำแนะนำและมาช่วยในเรื่องของการตรวจสอบบัญชี ประกอบกับการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน โคนด ในการจัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิก เป็นการปล่อยกู้ในครั้งเดียวทั้งหมด 82 ราย และกำหนดคืนชำระเป็นงวดรายปีทั้งหมด ฉะนั้นบัญชีของกองทุนหมู่บ้านจะไม่มีการเคลื่อนไหว

เลขในระยษนี้ จะมีการเคลื่อนไหวบัญชีของกองทุนอีกทีก็จะเป็นในช่วงการรับชำระหนี้ของสมาชิก ในวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ในปัจจุบันจะมีการเคลื่อนไหวบัญชีก็เป็นเพียงบัญชีเงินฝากสัจจะที่จะต้องนำฝากธนาคารทุกเดือน

2.2.3 การรับชำระหนี้

การรับชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านโตนครในขณะนี้ยังประเมินไม่ได้ เพราะว่จำนวนผู้กู้ทั้งหมด 82 ราย จะครบกำหนดชำระหนี้ในวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2545 สาเหตุที่คณะกรรมการกำหนดให้ผู้ชำระหนี้เป็นงวดรายปีเหมือนกันทั้งหมดคือ ผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทางการเกษตรและผลตอบแทนในการทำกรเกษตรจะให้ผลตอบแทนเป็นรายปี ฉะนั้นคณะกรรมการจึงให้นำส่งเงินคืนเป็นรายปี และการทำบัญชีของกองทุนก็ไม่ยุ่งยากด้วย และจากการสอบถามสัมภาษณ์ของผู้กู้ในประเด็นการชำระหนี้ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจะเตรียมเงินเอาไว้เมื่อถึงครบกำหนด เพื่อจะไม่ให้ตัวเองเสียประวัติในการชำระหนี้

2.2.4 การช่วยหาคัดลาค

ไม่มีการช่วยหาคัดลาคให้กับสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนไป ผู้ที่กู้เงินไปจะต้องรับผิดชอบเองดำเนินกิจกรรมเอง และหาคัดลาคเอง ผู้กู้เงินส่วนใหญ่ นำเงินที่กู้ได้ไปประกอบอาชีพที่ตัวเองทำและเป็นอาชีพหลักอยู่แล้วจึงไม่ค่อยมีปัญหาอะไรในการดำเนินงาน แต่ในด้านพัฒนาอาชีพและในด้านส่งเสริมอาชีพจะไม่มี ชาวบ้านก็จะทำแต่อาชีพที่ตัวเองถนัดเท่านั้น

2.3 ผลการประเมินผลผลิต

ผลการประเมินผลผลิต สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้านดังนี้

2.3.1 ผลโดยตรง

มีจำนวนผู้กู้ทั้งหมด 82 ราย ยอดเงินให้กู้ 995,000.- บาท

2.3.2 ผลกระทบโดยตรง

การขยายกิจการของผู้กู้ จากเดิมผู้กู้มีการทำไร่มันสำปะหลังเฉพาะที่ดินของตัวเองเมื่อได้รับเงินกู้แล้ว ผู้กู้เงินก็ได้เช่าที่เพิ่มในการทำไร่ มันสำปะหลัง และมีการเพิ่มขึ้นของสัตว์เลี้ยง เช่น โคน เมื่อผู้กู้ได้เงินไปก็จะนำเงินไปซื้อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์มาเพิ่มเดิมจากที่มีอยู่แล้ว

2.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

ผลกระทบทางอ้อมจากกองทุนหมู่บ้านทำให้การกู้หน้จากแหล่งอื่นหรือการกู้เงินนอกระบบที่เสียดอกเบี้ยแพงลดลง และทำให้ผู้กู้ได้มีความคิดริเริ่มในการที่จะประกอบอาชีพใหม่ ๆ และรู้จักการทำบัญชี

3. ผลการประเมินผู้กู้แต่ละราย

เนื้อหาของตอนนี้ผู้ทำสารนิพนธ์จะนำเสนอถึงผลการประเมินผู้กู้แต่ละราย ในหน่วยระบบ B จะแสดงผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลผลิต ตามตัวชี้วัดดังที่กล่าวมาแล้วในตอนที 3 ของบทที่ 3 ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ดังนี้

3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว

3.1.1 ประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินจากกองทุนจะนำเงินที่กู้ได้ไปลงทุนประกอบอาชีพที่ผู้กู้ถนัด และเป็นอาชีพหลักของตัวเองอยู่แล้ว จึงทำให้การดำเนินกิจการของผู้กู้นั้นไม่มีปัญหาและ สามารถดำเนินกิจการเป็นไปอย่างเรียบร้อย

3.1.2 หนี้สิน

ผู้กู้ส่วนใหญ่ จำนวน ร้อยละ 80 มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ในปัจจุบันได้รับการพักหนี้เกษตรกร ส่วนหนี้สินนอกระบบส่วนใหญ่แล้วจะไม่ค่อยพบข้อมูลว่าชาวบ้านเป็นหนี้สินนอกระบบกัน

3.1.3 อาชีพหลัก

อาชีพหลักของผู้กู้ส่วนใหญ่ จะมีอาชีพทางการเกษตร คือทำไร่ทำนา และจะมีอาชีพเสริมที่ว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา ก็เป็นอาชีพรับจ้าง

3.1.4 รายได้

รายได้ของครอบครัวของผู้กู้ ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักนั้น คืออาชีพทำไร่ทำนสำหรับหลัก ในแต่ละปีจะมีรายได้เฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 25,000 – 50,000 บาท

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

3.2.1 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับแยกเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพเกษตรกร

ที่	ชื่อ – สกุล	จำนวนเงินกู้	การชำระคืน (งวด)	วันที่ครบกำหนดชำระคืน
1	นางเช่า มาสันเทียะ	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
2	นางรัน จิตสุข	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
3	นายสนิท ดิบบันเทียะ	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
4	นายไล หวนสันเทียะ	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
5	นางเนย ดาบสันเทียะ	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
6	นางสมคิด ทูพันดุง	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
7	นางเจลิยว สายพุดซา	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
8	นางปล้อง หินสันเทียะ	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545

ตารางที่ 6 ต่อ

ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	การคืนชำระ (งวด)	วันที่ครบกำหนดชำระคืน
9	นายบุญ การินรัตน์	14,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
10	นายมานะ หินสันเทียะ	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
11	นายสาย ปุ่มสันเทียะ	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
12	นางอำนวย ดาวสันเทียะ	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
13	นางธนาริพย์ เจริญขุนทด	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
14	นางสมาน ผงสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
15	นางกำจัด มะโนรัตน์	6,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
16	นายแทน มาบขุนทด	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
17	นายเงิน รุ่งสันเทียะ	6,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
18	นายสี รวยสันเทียะ	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
19	นายสมหวัง จันทรดี	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
20	นายผ่อง คงสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
21	นางเย็น กาบสันเทียะ	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
22	นางคอน คี้อพันดุง	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
23	นายเย็น หอมสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
24	นางประจวบ ศรีอภัย	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
25	นางสายยนต์ หอมสันเทียะ	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
26	นายพรม พาขุนทด	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
27	นางสมมาตร จันทรแสน	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
28	นายแดง คนกล้า	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
29	นางประกายแก้ว ทูพันดุง	14,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
30	นายวิหัท พันธุ์ประโคน	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
31	นายคุณ เตรียมค้ำพลู	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
32	นายสายชล สุขสูงเนิน	14,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
33	นางโรม หินสันเทียะ	12,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
34	นายผัด เคนสันเทียะ	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
35	นายลอย พาขุนทด	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
36	นายมั่ง มาบขุนทด	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
37	นายชม มบขุนทด	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545

ตารางที่ 7 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	การคืนชำระ (งวด)	วันที่ครบกำหนดชำระคืน
1	นายเลียบ รวยสันเทียะ	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
2	นายหวย เบาพันดุง	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
3	นายถาวร รุ่งสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
4	นางพิว รุ่งสันเทียะ	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
5	นายหมึก หินสันเทียะ	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
6	นายแหวน อินสันเทียะ	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
7	นายจ่น เจริญนท	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
8	นายพร ชื่นสันเทียะ	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
9	นายเจริญ งามสันเทียะ	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
10	นายจรูญ งามสันเทียะ	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
11	น.ส. ทศนีย์ เศลันเทียะ	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
12	นายนัด ริมสันเทียะ	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
13	นายสมมาตร เกตุค้ำพล	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
14	นางนกเอียง ทูพันดุง	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
15	นายสมมาตร คำนขุนทด	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
16	นางเหมือน คำนขุนทด	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
17	นางแม่น กักดีสมัย	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
18	นายเลียบ งามสันเทียะ	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
19	นายเจือ ทูพันดุง	14,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
20	นางพูนพิทยา ปรีชาบุตร	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
21	นายดวง เนียมสันเทียะ	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
22	นางต๋ิบ ทูพันดุง	5,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
23	นายอรุณ ทูพันดุง	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545

ตารางที่ 8 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพค้าขาย

ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	การคืนชำระ (งวด)	วันที่ครบกำหนดคืนชำระ
1	นางชะอุ่ม ชิมสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
2	นายใช้ สุขสูงเนิน	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
3	นายถวิล ศรีอภัย	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
4	นางมะลิ ขอนสูงเนิน	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
5	นางแจ่ม สิงห์พยัคเดช	13,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
6	นายถวิล ชื่นสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
7	น.ส.หมวย บงสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
8	นายจ่านอง เทียนพลกรัง	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
9	นางสวน เกรัมย์ค่างพลู	9,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
10	นายเรศ เจริญขุนทด	11,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
11	น.ส.ปาย สายพุดซา	6,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
12	นายใบ การินรัตน์	18,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
13	นางเสงี่ยม พาขุนทด	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
14	นางยวน กุ้งมะเรียง	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
15	นางดีม เนียมสันเทียะ	10,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
16	นายทะนงต์ ดิบบสันเทียะ	14,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545

ตารางที่ 9 จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกได้รับ กลุ่มอาชีพช่าง

ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	การคืนชำระ (งวด)	วันที่ครบกำหนดคืนชำระ
1	นางลำไย ชนม์สูงเนิน	17,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
2	นายเต็ม กันหา	8,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
3	นางสมรัก ริมสันเทียะ	16,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
4	นายประสิทธิ์ แซ่ตั้ง	20,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
5	น.ส.ไพล มับขุนทด	20,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545
6	นายอัมพร เคนสันเทียะ	15,000.-	รายปี	18 ต.ค. 2545

3.2.2 เงินอื่น ๆ

เมื่อจำนวนเงินกู้ที่ผู้จากกองทุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการ ผู้กู้ก็จะนำเงินของตัวเองมาสมทบในการลงทุนเพื่อประกอบกิจการด้วย และส่วนใหญ่จะไม่พบว่าไปกู้ยืมเงินนอกระบบมาลงทุนในการประกอบการเพราะเงินกู้ในระบบจะเสียดอกเบี้ยที่แพง ประมาณ ร้อยละ 5 - 10 บาทต่อเดือนทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุน

3.2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ

ผู้มีส่วนใหญ่จะมีสถานที่ในการประกอบการอยู่แล้ว เช่นมีที่ดินเป็นของตัวเอง แต่ในส่วนของวัตถุดิบเช่น พันธุ์มันสำปะหลัง ทุเรียนหรือสารเคมีที่จำเป็นยังต้องซื้อจากที่อื่น เช่นในชุมชนอื่นหรือในตัวอำเภอและจังหวัด

3.2.4 เทคนิควิธีการทำงาน

เทคนิควิธีการทำงานในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่แล้วผู้กู้จะมีเทคนิคและวิธีการทำงานในแบบดั้งเดิมที่เคยทำกันมาตั้งแต่อดีต จะไม่ค่อยมีเทคนิคหรือวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ๆ แต่การประกอบอาชีพของผู้มีส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชีพทางการเกษตร เทคนิคหรือวิธีการทำงานจึงไม่ค่อยซับซ้อนและยุ่งยาก ไม่เหมือนกับการประกอบอาชีพในด้านอื่นที่ต้องมีเทคนิคและวิธีการที่ซับซ้อนยุ่งยากพอสมควร

3.2.5 แรงงาน

ด้านแรงงานส่วนใหญ่ผู้กู้จะใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัว ถ้าแรงงานจากสมาชิกในครอบครัวไม่เพียงพอต่อการทำงาน ก็จะจ้างแรงงานจากสมาชิกในชุมชน ค่าแรงงานจะอยู่ที่ 120 บาทต่อคนต่อวันและแรงงานในการทำงานเพื่อประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะใช้แรงงานไม่เกิน 10 คน

3.3 ผลการประเมินกระบวนการ

3.3.1 การใช้จ่ายเงินกู้

สมาชิกผู้มีส่วนใหญ่ได้มีการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการคือการนำเงินที่กู้ได้ไปลงทุนในการประกอบอาชีพที่ตัวเองถนัดและเป็นอาชีพหลัก แต่ก็มีบางส่วนที่พบว่าได้นำเงินจากการกู้ไปใช้จ่ายในทางอื่น คือไปใช้หนี้สินที่มีอยู่ก่อนแล้ว หนี้สินนั้นเกิดจากการกู้ยืมจากเพื่อนบ้านเพื่อไปลงทุนทำกิจการก่อนที่จะได้รับเงินกู้ เมื่อได้รับอนุมัติเงินกู้ก็จะนำเงินไปใช้คืนให้กับเพื่อนบ้าน

3.3.2 การหาตลาด

ผู้มีส่วนใหญ่แล้วผู้กู้จะมีตลาดที่รองรับผลผลิตทางการเกษตรอยู่แล้ว เรื่องของราคานั้นจะขึ้นอยู่กับราคาของตลาดว่าในช่วงนั้นราคาพืชผลทางการเกษตรจะอยู่ที่เท่าไร โดยที่ผู้กู้ไม่สามารถที่จะกำหนดราคาเองได้

3.3.3 การทำบัญชี

การทำบัญชีรายรับรายจ่ายของการดำเนินกิจการของผู้ถือหุ้นใหญ่จะไม่ได้ทำบัญชีอย่างเป็นระบบ แต่จะมีการจดบันทึกดัชนีเลขอย่างคร่าว ๆ ว่าได้ลงทุนอะไรไปและมีผลตอบแทนเท่าไร

3.4 ผลการประเมินผลผลิต

3.4.1 ผลโดยตรง

ผู้ที่มีเงินทุนจากกองทุนเพื่อไปประกอบอาชีพที่ตัวเองต้องการและถนัด

3.4.2 ผลกระทบทางตรง

การเพิ่มขึ้นของรายได้และผลผลิตเมื่อผู้ที่มีเงินในการลงทุนทำให้ผู้มีการเช่าที่เพิ่มในการประกอบอาชีพ เช่นการทำไร่มันสำปะหลัง และการเลี้ยงสัตว์ที่มีการซื้อพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์มาเพิ่ม

3.4.3 ผลกระทบทางอ้อม

เมื่อผู้ที่มีงานทำทำให้ผู้ที่มีรายได้อื่นเพิ่มขึ้น เมื่อมีรายได้อื่นเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ผู้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีออกไปทำงานนอกชุมชนก็กลับมาทำงานเพื่อประกอบอาชีพในชุมชนด้วย

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองทุนทั้งหมด 4 กองทุน และได้รับการจัดสรรเงินและได้รับเงินโอนเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2544 สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนซึ่งมีคณะกรรมการระดับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และเป็นที่ยอมรับกับหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนเชื่อว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถที่พัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับชาวบ้านได้ และยังมีความต้องการที่จะให้กองทุนหมู่บ้านมีการพัฒนาและอยู่กับหมู่บ้านในการเป็นทุนเพื่อประกอบอาชีพตลอดไป

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

มีคณะกรรมการบริหารกองทุนจำนวน 15 คน ได้จากการคัดเลือกตามระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การบริหารกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทของคณะกรรมการ ถือว่ามีประสิทธิภาพได้ในระดับหนึ่งเพราะได้มีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการจัดทำระเบียบข้อบังคับ และมีชาวบ้านได้สมัครเป็นสมาชิก และขึ้นความประสงค์ในการขอกู้เงินจากกองทุนและคณะกรรมการก็ได้จัดสรรเงินกู้ให้กับสมาชิกถูกลงไปได้โดยไม่มีปัญหาอะไร และการทำงานถือว่า

มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ในส่วนของการประชุมของคณะกรรมการและสมาชิกจะมีเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการติดตามผู้กู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ที่ผ่านมามีการรับสมาชิกเพิ่ม มีการรับสมาชิกในครั้งเดียว

4.1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า

สมาชิกได้มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักการทำไร่นาส่วนผสม สมาชิกรู้จักและเข้าใจในเรื่องของการพึ่งพาตัวเอง โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่แล้วจะมีอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว โดยที่มีครอบครัวที่ต้องคอยช่วยเหลือจากชาวบ้านด้วยกันน้อย

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า

สมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุนหมู่บ้านว่าเป็นเงินที่ให้ยืมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่เงินที่ให้เปล่า และสมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าเงินกองทุนหมู่บ้านต้องช่วยกันรักษาและไม่ให้มีการสูญเสียนีไป และลดการกู้หนี้ยืมเงินจากเงินกู้ยืมระบบเพื่อมาลงทุนในการประกอบอาชีพทำให้ผู้กู้ลดค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่แพงให้กัลนายทุนนอกระบบ

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งชุมชนพบว่า

ศักยภาพเดิมของบริบทชุมชนในหมู่บ้านนั้นยังมีศักยภาพที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพของที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และอาชีพหลัก แต่ในการดำเนินงานยังมีศักยภาพของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น มีทุนจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท และมีทุนจากงบประมาณระดับเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีทุนจากการพัฒนาทางด้านอาชีพจากพัฒนาชุมชนอำเภอ ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมการขอกู้ยืมไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะการทำกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทางการเกษตรที่ไม่สามารถกำหนดรายรับที่แน่นอนได้ และการทำอาชีพการเกษตรก็เป็นการลงทุนสูงระยะผลตอบแทนนาน และผลตอบแทนเป็นดั่งเงินน้อย โดยเฉพาะในชุมชนยังไม่มีการพัฒนาในด้านอาชีพใหม่ๆ ที่หลากหลายขึ้นส่วนใหญ่ยังยึดที่จะประกอบอาชีพทำไร่ทำนาทำกันอยู่

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี
- มีหน่วยงานจากทางราชการมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านแก่ชาวบ้านในการจัดตั้งกองทุน และการดำเนินงาน
- ได้มีการรวมกลุ่มองค์กรในการทำงานร่วมกันอยู่แล้วในชุมชน

4.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา พบดังนี้

- การขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงานกองทุนของคณะกรรมการ

กองทุนหมู่บ้าน

- ผู้กู้บางรายนำเงินที่กู้ได้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และบางรายไม่รู้จักรับการทำบัญชีรับรายจ่าย ทำให้เงินที่กู้มาได้มาลงทุนสูญเปล่าไปมาก
- การกำหนดให้ผู้กู้ชำระคืนเป็นรายปี เพราะบางรายไม่สามารถที่จะเก็บเงินก้อนเพื่อชำระคืนกองทุนได้
- การอนุมัติปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมดในวันเดียวกัน เพราะบางรายยังไม่มีความต้องการใช้เงินในวันที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แต่กลัวจะเสียเปรียบผู้กู้รายอื่นหรือกลัวว่าเงินจะหมดจากกองทุนจึงต้องรับเงินกู้มาก่อน แต่พอได้รับมาแล้วบางรายยังไม่นำไปใช้หรือลงทุนทำกิจกรรมอะไร

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

4.3.1 การมีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน พบดังนี้

ไม่มีการรวมกลุ่มหรือองค์กรในการทำงานในการประกอบอาชีพเดียวกัน สมาชิกส่วนใหญ่จะทำงานในรูปแบบของครอบครัว

4.3.2 การมีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรในชุมชน พบดังนี้

มีการจัดตั้ง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้นในตำบลและมีสินค้าจากโครงการมาขายในชุมชนแต่ในชุมชนเองไม่มีการจัดตั้ง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้นเพื่อเชื่อมโยงกับองค์กรอื่นภายนอกชุมชน และไม่มีสินค้าภายในชุมชนเพื่อนำไปขายให้กับชุมชนอื่น

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบดังนี้

- ในชุมชนบ้าน โตนดมีความสามัคคีกันคืออยู่ในระดับหนึ่ง ไม่ค่อยมีปัญหากันหรือพบว่ามีกรณีแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่กับแบบปกติสุขในวิถีชีวิตแบบชนบท ถึงแม้บางครั้งการรวมกลุ่มในการทำงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่ความไม่สำเร็จนั้นไม่ได้มาจากความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันแต่ความไม่สำเร็จนั้นมาจากการไม่มีเวลาของสมาชิกและการขาดความรู้ความชำนาญในการทำงาน แต่ถ้าเป็นงานเพื่อส่วนรวมแล้ว เช่น การทำความสะอาดถนนภายในหมู่บ้าน การลอกเหมืองทางน้ำ การสร้างโรงเรียน ชาวบ้าน โตนดจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีที่จะออกมาทำงานร่วมกันอย่างไม่มีปัญหาและพร้อมเพียงกัน

- ความซื่อสัตย์ ภายในชุมชนบ้าน โตนด พบว่าในชุมชนมีความซื่อสัตย์กันดี ไม่มีการคดโกงกัน หรือมีโจน ขโมยในชุมชน

- ในชุมชนมีการยกย่องคนทำความดี หรือให้การสนับสนุนคนที่ทำความดี

- ในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี จะดูได้จากกรณีงานบุญ หรืองานศพ ชาวบ้านต่างก็ออกมาให้การช่วยเหลืองานของเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี

- ในชุมชนไม่ค่อยมีโอกาหาความรู้เพิ่มเติมเท่าไร เพราะต่างก็ต้องทำมาหากินจะ ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาหาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานที่มาให้ความรู้ ถึงแม้ว่าหน่วยงานจะออกมาให้คำแนะนำหรือมาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีเวลาที่จะมารับความรู้ นั่นถ้าจะมีก็จะเป็นชาวบ้านบางส่วนหรือส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังพอมีเวลามารับความรู้จากหน่วยงานนั้น ๆ

- ครอบครัวในชุมชนบ้าน โตนดส่วนใหญ่มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เป็นอาชีพที่ทำกันเกือบทุกครอบครัว คือ อาชีพทำไร่ทำนา ถึงแม้อาชีพนี้จะไม่ทำให้ชาวบ้านร่ำรวย แต่ชาวบ้านก็พอใจที่อาชีพนี้สามารถที่จะเลี้ยงครอบครัวให้อยู่ได้ แต่ถ้าปีไหนการทำไร่ทำนาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรหรือ ได้ผลผลิตน้อย ชาวบ้านก็รู้จักที่จะออกไปทำงานรับจ้างหาเงินมาเสริมเพื่อเลี้ยงครอบครัวอีกทาง

- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่ในระดับหนึ่ง ถึงแม้บางครอบครัวจะไม่ อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตาเพราะต้องออกไปหารับจ้างในเมืองหลวง แต่เมื่อถึงในช่วงของเทศกาล เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ ทุกคนก็กลับมาอยู่กับพร้อมหน้าพร้อมตาทำให้ชุมชนมีความอบอุ่นหรือมีความสุขได้

- ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร ซึ่งในปัจจุบันในชุมชนมีทั้งหมด 4 กลุ่ม

- ภายในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกันเป็นประจำ เมื่อมีเรื่องที่สำคัญเกี่ยวข้องกับส่วนรวม ชาวบ้านจะต้องเปิดเวทีประชาคมเสมอ และมีการลงมติกันโดยใช้เสียงข้างมาก

- ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็กและสตรี และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส จะเห็นได้จาก รวมกลุ่มทำอาหารเลี้ยงเด็กนักเรียนเป็นประจำ และในชุมชนยังมีกลุ่มของสตรีและแม่บ้านที่คอยทำงานเพื่อสตรีและแม่บ้านในชุมชน

- ที่ผ่านมามีผู้นำที่ชาวบ้านต่างก็ให้การยอมรับ ในเรื่องของความมีคุณธรรม และความยุติธรรม ถึงแม้ว่าจะมีคนบางกลุ่มที่ไม่ให้การยอมรับแต่คนกลุ่มนั้นก็เป็นคนกลุ่มน้อยของชุมชน คนกลุ่มนั้นอาจจะไม่พอใจในเรื่องของส่วนตัว แต่ในภาพรวมแล้วก็ยังถือว่าเป็นผู้นำที่ดีในสายตาของชาวบ้าน

- ในชุมชนเมื่อจะมีการทำงานหรือการวางแผนงานอะไรจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกในชุมชนก่อน ฉะนั้นแผนงานอะไรก็ตามที่เป็นแผนงานชุมชนสมาชิกในชุมชน ต้องมีส่วนร่วมเสมอ

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

จากการที่ได้ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบมาระยะหนึ่ง และทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน พบว่า ภายในชุมชนบ้าน โตนดในเรื่องของความเข้มแข็งในด้านของตัวชี้

วัดต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 4.4.1 ไม่ค่อยมีปัญหา ถ้ามองกันในภาพรวมของหมู่บ้านแล้ว หมู่บ้านนี้มีความเข้มแข็งดี มีความสามัคคีกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีผู้นำต่าง ๆ ที่ดี การทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าในชุมชนนี้จะมีปัญหาที่มีปัญหาในเรื่องของบริบทชุมชนที่ไม่เอื้ออำนวยให้การสร้างอาชีพ และความรู้และการศึกษา เพราะมีผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูง ๆ น้อย ถ้าจบในระดับสูงก็จะออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ไม่มีใครที่จะเข้ามาทำงานเพื่อหมู่บ้านกันอย่างจริงจัง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทนี้เป็นการนำเสนอผลสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากผู้ทำสารนิพนธ์ที่ได้ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่และจากการนำเสนอผลการประเมินต่าง ๆ มาแล้ว ในบทที่ 1 - 4 ของรายงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งในบทนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อยโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปและอภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้าน โตนดสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 สรุปบริบทชุมชน

บริบทชุมชนหรือสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน โตนดล้อมรอบโดยภาพรวมแล้วถือว่ายังไม่มีความพร้อมในเรื่องของทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ และทุนทางปัญญา แต่ในชุมชนก็ยังมีทุนด้านการเงิน และความเข้มแข็งของชาวบ้านจึงทำให้ชุมชนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาและทำให้หมู่บ้านมีความเจริญในด้านอื่น ๆ ได้

1.2 สรุประบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้าน โตนดถือว่ามีความสามารถในการบริหารจัดการได้ดีในระดับหนึ่ง คือที่ผ่านมามีการรับสมาชิก และปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกโดยการจัดสรรเงินกองทุน ถึงแม้เงินกองทุนจะมีจำกัดอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกแต่ก็มีการจัดสรรเงินให้กับสมาชิกได้อย่างลงตัว โปร่งใส และไม่มีปัญหาอะไร แต่ในขั้นของการดำเนินงานต่อไป เช่นการทำบัญชีหรือการติดตามผลของสมาชิกที่กู้เงิน ไปยังไม่มีการทำงานที่เป็นระบบและไม่มี การติดตามผล

1.3 สรุปการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ผู้กู้ส่วนใหญ่ได้นำเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ในการดำเนินกิจการตามที่ตัวเองเขียนคำขอกู้ แต่ก็มีส่วนที่ได้นำเงินจากการกู้ไปใช้หนี้สินที่ต้องเสียดอกเบี้ยแพง จึงทำให้เงินจากกองทุนหมู่บ้านนี้มีประโยชน์สำหรับชาวบ้านมากพอสมควร สามารถที่จะช่วยเหลือให้ชาวบ้านมีทุนในการประกอบอาชีพ และลดค่าใช้จ่ายในการที่เสียดอกเบี้ยในอัตราที่แพงให้กับเจ้าหน้าที่นายทุนนอกระบบ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1 ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับระยะเวลาของการคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยที่มีการกำหนดให้ผู้กู้คืนชำระให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปี ระเบียบข้อบังคับข้อนี้ อาจจะมีปัญหา

สำหรับผู้กู้เงินไปลงทุนในการดำเนินกิจการที่มีระยะผลตอบแทนช้า เช่น การกู้เงินไปเพื่อซื้อโคเนื้อ มาเลี้ยงเพื่อจำหน่าย ในระยะเวลาแค่หนึ่งปีผู้กู้ไม่สามารถที่จะนำผลตอบแทนจากการเลี้ยงโคเนื้อมาส่งคืนให้กับกองทุนได้ หรือการกู้เงินไปเพื่อลงทุนซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ ผลตอบแทนจากการลงทุนนี้ไป อาจจะทำให้ผลตอบแทนช้ากว่าที่ระบุไว้ ทำให้ผู้กู้เงินต้องไปกู้หนี้ยืมเงินจากแหล่งอื่นที่เสีย ดอกเบี้ยแพงมาคืนชำระให้กับกองทุนเพื่อไม่ให้เป็นลูกหนี้ที่มีปัญหา

2.1.2 ควรจะมีการแก้ไขระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน ควรจะให้มีการดำรงตำแหน่งและรับผิดชอบงานเป็นระยะเวลา 4 ปี แล้วค่อยมาเลือกตั้ง หาผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการกองทุนใหม่ เพราะถ้ามีการเปลี่ยนคณะกรรมการบ่อยทำให้ การทำงานหรือการบริหารงานไม่ต่อเนื่อง และอาจจะทำให้การทำงานเกิดการสะดุดเพราะผู้ที่จะมารับ รับผิดชอบในหน้าที่ต่อจากผู้ที่รับผิดชอบอยู่เดิมต้องมาศึกษาและทำความเข้าใจกันใหม่หมด และอาจจะไม่ รู้ถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาได้

2.1.3 การกระจายเงินทุนไปตามความหนาแน่นของครอบครัวหรือประชาชนใน หมู่บ้าน บ้าน โคนด เงินทุนที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ ในจำนวนเงิน 1 ล้านบาท สามารถทำให้สมาชิกกู้ได้เพียง หมู่บ้านละประมาณ 50 ครอบครัว แต่หมู่บ้านโคนดมีครอบครัวอยู่ถึง 141 ครอบครัว จึงทำให้เงินกอง ทุนที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนครอบครัวที่มีอยู่ในชุมชน จึงควรที่จะปรับเปลี่ยนการ พิจารณาจัดสรรเงินของทางรัฐบาลให้เหมาะสมกับชุมชนภายใต้เงื่อนไขของผลประกอบการขนาดของ หมู่บ้าน และจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ในชุมชน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้าน โคนด

2.2.1 ควรจะมีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงกว่าที่มีการกำหนดในปัจจุบัน เพราะ อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในปัจจุบันอยู่ ร้อยละ 3 บาท ซึ่งถือว่าถูกมากไม่คุ้มกับผลตอบแทนที่จะได้เข้า มาในกองทุน ควรที่จะเพิ่มให้มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อยู่ที่ ร้อยละ 6 บาทต่อปี

2.2.2 การกำหนดให้ผู้กู้คืนชำระงวดเป็นรายปีเหมือนกันทั้งหมด และมีการปล่อยกู้ให้ กับผู้ในวันเดียวกัน การบริหารจัดการในลักษณะนี้อาจจะมีปัญหาสำหรับผู้กู้เงินไปไม่สามารถที่จะ เก็บเงินก้อนเพื่อมาชำระคืนได้ในงวดหนึ่งปี เช่นผู้กู้ที่กู้เงินไปลงทุนในการค้าขาย การบริหารจัดการ ควรจะให้ผู้กู้ มีการแบ่งชำระงวดเป็นรายเดือน เพราะเป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้กู้ไม่ต้องแบกรับภาระมากในการ เก็บเงินก้อนเพื่อมาชำระคืนกองทุนได้ และการปล่อยเงินให้กับผู้กู้ในวันเดียวกัน การบริหารจัดการใน ลักษณะนี้อาจจะมีปัญหาได้กับผู้กู้ที่ยังไม่มีความจำเป็นที่จะใช้เงินในขณะนั้น แต่จำเป็นที่จะต้องรับเงิน กู้ไว้ก่อนเพราะกลัวว่าเงินกองทุนจะหมดเสียก่อน เมื่อผู้กู้ได้เงินมาบางรายก็ยังไม่นำเงินที่กู้ได้ไปลงทุน หรือไปดำเนินกิจการอะไร คงค้างไว้ในบัญชีอย่างเดิม ทำให้เงินกองทุนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ กองทุนที่ว่าให้เป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน และทำให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือต้องการเงินเพื่อไปลงทุนจริง ต้องได้รับการจัดสรรเงินในจำนวนที่จำกัด

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจการอาชีพของสมาชิกกองทุน

2.2.1 ควรจะมีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการนำเงินกู้ไปดำเนินกิจกรรมในด้านอาชีพบ้าง ที่ผ่านมามีสมาชิกของกองทุนบ้านโตนจะกู้เงินไปเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านอาชีพที่มีการดำเนินงานเฉพาะในครอบครัว ถ้าผู้กู้มีการรวมกลุ่มกันในการทำงานอาจจะทำให้ผู้กู้ได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันแก้ปัญหาในการทำงาน และทำให้กองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย

2.2.2 ผู้กู้เงินไปไม่จำเป็นที่จะต้องนำเงินกู้นั้นไปลงทุนเพื่อประกอบอาชีพหลักเท่านั้น ยังมีอาชีพที่หลากหลาย ที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ แต่ถ้าผู้กู้เงินยังนำเงินไปลงทุนในการดำเนินกิจกรรมในด้านอาชีพเดิม ๆ อยู่ จะทำให้การพัฒนาในด้านอาชีพของหมู่บ้านไม่เกิดขึ้น ควรจะมีการนำเงินกู้ไปลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพในด้านอื่นบ้าง

2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปเพิ่มเติม

การศึกษาวิจัยเพิ่มเติมควรจะให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้มีการเก็บข้อมูลถึงผลดี ผลเสีย และผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน และให้ชาวบ้านมีการประเมินกันเองเพราะชาวบ้านจะทราบดีว่าในชุมชนที่พวกเขาอยู่ต้องการอะไรและยังต้องแก้ไขในด้านไหน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโตนด. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโตนด. นครราชสีมา.
- เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา
- ประชาชาติธุรกิจ. 2545. “รายงานการวิจัย สปท. สํารวจกองทุนหมู่บ้าน”. 19 มิถุนายน 2545, หน้า 4.
- ภาวิณีเย์ เจริญยิ่ง. 2545. “บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก้าวอย่างที่ดองฟันฝ่า”. มติชน. 31 มกราคม 2545. หน้า 12 – 13.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. ชุมวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินดิง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. ชุมวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. กรุงเทพฯ : ทัศนทองการพิมพ์.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. ชุมวิชาการนิพนธ์. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินดิง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. 2545. “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ”. มติชน. 15 มกราคม 2545. หน้า 6